Westminsterské vyznání víry

Shromáždění v EDINBURKU, 27. srpna 1647, dopoledne. Zasedání 23.

Akt o schválení VYZNÁNÍ VÍRY.

JELIKOŽ Vyznání víry pro Boží církve ve třech královstvích je hlavní částí oné jednoty v náboženství, o niž jsme se podle Slavnostní ligy a smlouvy zavázáni usilovat; a jelikož bylo v souladu s tím Shromážděním teologů zasedajícím ve Westminsteru, za přispění komisařů skotské církve, dohodnuto Vyznání víry; kteréžto Vyznání bylo zasláno našimi komisaři v Londýně komisařům církve shromážděným v Edinburku letos v lednu a bylo na tomto Shromáždění dvakrát veřejně přečteno od začátku do konce, prozkoumáno a uváženo; a jelikož byly též vytištěny jeho výtisky, aby je mohli jednotlivě pročíst všichni členové tohoto Shromáždění, jimž bylo veřejně a často oznamováno, aby předložili své pochybnosti a námitky, mají-li nějaké; a jelikož Shromáždění po řádném prozkoumání řečeného Vyznání shledalo, že je nanejvýš ve shodě se Slovem Božím a v ničem neodporuje přijatému učení, bohoslužbě, kázni a správě této církve. A konečně, jelikož je tak nezbytné a tak toužebně očekávané, aby řečené Vyznání bylo se vší možnou pilností a pohotovostí schváleno a ustanoveno v obou královstvích jako hlavní část zamýšlené jednoty v náboženství a jako zvláštní prostředek k účinnějšímu potlačení mnoha nebezpečných bludů a kacířství těchto časů; Valné shromáždění proto po zralém uvážení přistupuje k řečenému Vyznání a schvaluje je, pokud jde o pravdivost jeho obsahu (majíc je za nanejvýš pravověrné a založené na Slovu Božím), i pokud jde o věc jednoty, souhlasíc za svou stranu, aby bylo společným Vyznáním víry pro tři království. Shromáždění též dobrořečí Pánu a s vděčností uznává Jeho velké milosrdenství v tom, že bylo připraveno tak vynikající Vyznání víry a že bylo až dosud dohodnuto v obou královstvích; což pokládáme

za veliké posílení pravého reformovaného náboženství proti jeho společným nepřátelům. Aby však náš úmysl a smysl nebyl v některých jednotlivostech špatně pochopen, tímto se výslovně prohlašuje a stanoví: Že to, že se v tomto Vyznání nezmiňují různé druhy církevních úředníků a shromáždění, nebude na újmu Kristově pravdě v těchto jednotlivostech, která má být plně vyjádřena v Příručce správy. Dále se prohlašuje: Že Shromáždění rozumí některým částem druhého článku kapitoly třicáté první pouze o církvích neusazených neboli neustavených, pokud jde o správu; a že ačkoli v takových církvích může být synod služebníků a jiných způsobilých osob svolán autoritou a jmenováním světské vrchnosti, bez jakéhokoli jiného povolání, aby se s nimi radila a poradila o věcech náboženství; a ačkoli rovněž Kristovi služebníci mohou bez pověření od svých církví sami od sebe a na základě svého úřadu scházet se synodálně v takových dosud neustavených církvích; přesto ani jedno z toho se nemá dít v církvích ustavených a usazených; přičemž vrchnost má vždy volnost radit se se synody služebníků a vládnoucích starších, které se scházejí z pověření svých církví, buď řádně, nebo, jsou-li svolány její autoritou, příležitostně a *pro re nata*; přičemž je rovněž volno scházet se synodálně, jak *pro re nata*, tak v řádných dobách, z pověření církví, na základě vnitřní moci přijaté od Krista, tak často, jak je k dobru církve nutné takto se shromáždit, v případě, že vrchnost ke škodě církve svůj souhlas zadržuje nebo odpírá; když jí byla nejprve pokornou prosbou předložena potřeba příležitostných shromáždění.

A. KER.

KAREL I. Parl. 2. Zasedání 2. Zákon 16.

Akt o KATECHISMECH, VYZNÁNÍ VÍRY a jejich potvrzení.

V EDINBURKU, 7. února 1649.

STAVOVÉ parlamentu, nyní svolaní na tomto druhém zasedání druhého tříletého parlamentu na základě aktu Výboru stavů, který měl od posledního parlamentu moc a autoritu svolat parlament, vážně uvážívše katechismy, totiž Větší a Kratší, s Vyznáním víry a se třemi akty o jejich schválení vydanými komisaři Valného shromáždění, které

jim předložili komisaři řečeného Valného shromáždění, potvrzují a schvalují řečené katechismy, Vyznání víry a akty o jejich schválení, tak jak byly předloženy; a nařizují, aby byly zapsány, zveřejněny a uváděny v praxi.

1. O Písmu svatém

I. Ačkoli světlo přirozenosti a díla stvoření a prozřetelnosti zjevují Boží dobrotu, moudrost a moc natolik, že lidé nemají před Bohem výmluvy,[1] přece nepostačují k tomu, aby daly ono poznání Boha a Jeho vůle, které je nezbytné ke spasení.[2] Proto se Pánu zalíbilo v rozličných dobách a rozličnými způsoby zjevit sám sebe a oznámit tuto svou vůli své církvi.[3] A potom, k lepšímu zachování a šíření pravdy a k jistějšímu upevnění a potěšení církve proti porušenosti těla a zlobě Satana i světa, zalíbilo se Mu také toto zjevení celé svěřit písmu.[4]
To činí Písmo svaté nanejvýš nezbytným,[5] neboť ony dřívější způsoby, jimiž Bůh zjevoval svou vůli svému lidu, již ustaly.[6]

> ***1.*** *Římanům 1:19,20. Římanům 2:14,15. Žalmy 19:1-3. Římanům 1:32. Římanům 2:1.* ***2.*** *1. Korintským 1:21. 1. Korintským 2:13,14.* ***3.*** *Židům 1:1.* ***4.*** *Přísloví 22:19-21. Matouš 4:2. Izaiáš 8:19,20. Matouš 4:7. Matouš 4:20.* ***5.*** *2. Timoteovi 3:15. 2. Petrova 1:19.* ***6.*** *Židům 1:1,2.*

II. Pod jménem Písma svatého neboli psaného Slova Božího jsou nyní obsaženy všechny knihy Starého a Nového zákona, které všechny byly dány z vnuknutí Božího, aby byly pravidlem víry a života.[7] Tyto knihy jsou: Starý zákon: 1. Mojžíšova, 2. Mojžíšova, 3. Mojžíšova, 4. Mojžíšova, 5. Mojžíšova, Jozue, Soudců, Rut, 1. Samuelova, 2. Samuelova, 1. Královská, 2. Královská, 1. Paralipomenon, 2. Paralipomenon, Ezdráš, Nehemiáš, Ester, Job, Žalmy, Přísloví, Kazatel, Píseň Šalomounova, Izaiáš, Jeremiáš, Pláč Jeremiášův, Ezechiel, Daniel, Ozeáš, Joel, Amos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš a

Malachiáš. Nový zákon: Matouš, Marek, Lukáš, Jan, Skutky apoštolské, Římanům, 1. Korintským, 2. Korintským, Galatským, Efezským, Filipenským, Kolossenským, 1. Tessalonicenským, 2. Tessalonicenským, 1. Timoteovi, 2. Timoteovi, Titovi, Filemonovi, Židům, Jakubova, 1. Petrova, 2. Petrova, 1. Janova, 2. Janova, 3. Janova, Judova a Zjevení Janovo.

7. *Lukáš 16:29. Lukáš 16:31. Efezským 2:20. 2. Timoteovi 3:16.*

III. Knihy obecně nazývané apokryfy, nejsouce z Božího vnuknutí, nejsou částí kánonu Písma, a proto nemají v církvi Boží žádnou autoritu a nemají být schvalovány ani užívány jinak než jako jiné lidské spisy.[8]

8. *Lukáš 24:27. Lukáš 24:44. Římanům 3:2. 2. Petrova 1:21.*

IV. Autorita Písma svatého, pro kterou se mu má věřit a má se ho poslouchat, nezávisí na svědectví žádného člověka ani církve, nýbrž zcela na Bohu (jenž je sám Pravda), který je jeho původcem; a proto má být přijímáno, protože je Slovem Božím.[9]

9. *2. Petrova 1:19. 2. Petrova 1:21. 2. Timoteovi 3:16. 1. Janova 5:9. 1. Tessalonicenským 2:13.*

V. Svědectví církve nás může pohnout a přivést k vysoké a uctivé vážnosti k Písmu svatému.[10] Argumenty, jimiž se Písmo samo hojně prokazuje jako Slovo Boží, jsou pak tyto: nebeská povaha jeho obsahu, účinnost jeho učení, vznešenost jeho slohu, souhlas všech jeho částí, cíl celku (jímž je vzdát všechnu slávu Bohu), plné odhalení jediné cesty spasení člověka, mnohé jiné nesrovnatelné přednosti a jeho naprostá dokonalost. Avšak naše plné přesvědčení a jistota o jeho neomylné pravdě a božské autoritě pochází z vnitřního působení Ducha svatého, který skrze Slovo a se Slovem vydává svědectví v našich srdcích.[11]

10. *1. Timoteovi 3:15.* ***11.*** *Izaiáš 59:21. Jan 16:13,14. 1. Korintským 2:10-12. 1. Janova 2:20. 1. Janova 2:27.*

VI. Celá rada Boží o všem, co je nezbytné k Jeho vlastní slávě a k víře, životu a spasení člověka, je buď výslovně vyložena v Písmu, nebo z něho může být dobrým a nutným vyvozením odvozena; a k němu se nemá nikdy nic přidávat, ať novými zjeveními Ducha, nebo lidskými tradicemi.[12] Uznáváme však, že vnitřní osvícení Ducha Božího je nezbytné ke spásnému porozumění věcem, které jsou ve Slovu zjeveny.[13] Uznáváme také, že jsou některé okolnosti týkající se uctívání Boha a správy církve, společné všem lidským jednáním a společenstvím, které mají být uspořádány podle světla přirozenosti a křesťanské rozvážnosti, podle obecných pravidel Slova, jež mají být vždy zachovávána.[14]

12. *2. Timoteovi 3:15-17. Galatským 1:8,9. 2. Tessalonicenským 2:2.* ***13.*** *Jan 6:45. 1. Korintským 2:9-12.* ***14.*** *1. Korintským 11:13,14. 1. Korintským 14:26 . 1. Korintským 14:40.*

VII. Ne všechny věci v Písmu jsou samy v sobě stejně zřejmé, ani všem stejně jasné.[15] Avšak všechny ty věci, které je nutno znát, věřit a zachovávat ke spasení, jsou na tom či onom místě Písma tak jasně předloženy a vyloženy, že nejen učení, nýbrž i neučení mohou při náležitém užívání řádných prostředků dojít jejich dostatečného porozumění.[16]

15. *2. Petrova 3:16.* ***16.*** *Žalmy 119:105. Žalmy 119:130 .*

VIII. Starý zákon byl napsán hebrejsky (což byl od dávných časů rodný jazyk Božího lidu) a Nový zákon řecky (což byl v době jeho sepsání jazyk národům nejobecněji známý). Starý zákon v hebrejštině a Nový zákon v řečtině, jsouce bezprostředně vdechnuty Bohem a Jeho jedinečnou péčí a prozřetelností po všechny věky zachovány v čistotě, jsou tudíž autentické;[17] a proto se církev má ve všech sporech o náboženství nakonec odvolávat k nim.[18] Boží lid má na Písma právo i podíl na nich, ba je mu přikázáno, aby je v bázni Boží četl a zpytoval.[19] Protože však původní jazyky Písma nejsou známy všemu Božímu lidu, mají být Písma přeložena do obecného jazyka každého národa, k němuž přicházejí,[20] aby Slovo Boží ve

všech hojně přebývalo a oni Boha ctili způsobem Jemu příjemným [21] a skrze trpělivost a potěšení Písem měli naději.[22]

17. *Matouš 5:18.* ***18.*** *Skutky apoštolské 15:15. Izaiáš 8:20. Jan 5:39-46.* ***19.*** *Jan 5:39.* ***20.*** *1. Korintským 14:6-9. 1. Korintským 14:12,24. 1. Korintským 14:27,28.* ***21.*** *Kolossenským 3:16.* ***22.*** *Římanům 15:4.*

IX. Neomylným pravidlem výkladu Písma je Písmo samo; a proto, vznikne-li pochybnost o pravém a plném smyslu některého místa Písma (který není mnohonásobný, nýbrž jediný), musí být zkoumán a poznáván z jiných míst, která mluví jasněji.[23]

23. *2. Petrova 1:20,21. Skutky apoštolské 15:15,16.*

X. Duch svatý mluvící v Písmu, na jehož výroku máme spočinout, je jediný nejvyšší Soudce, jímž mají být rozhodovány všechny spory o náboženství a jímž mají být zkoumány všechny výnosy koncilů, mínění starých spisovatelů, lidská učení i soukromá vnuknutí jednotlivců.[24]

24. *Matouš 22:29. Matouš 22:31,32. Efezským 2:20. Skutky apoštolské 28:25.*

2. O Bohu a o Svaté Trojici

I. Je jen jeden jediný[25] živý a pravý Bůh,[26] který je nekonečný v bytí a dokonalosti,[27] nejčistší duch,[28] neviditelný,[29] bez těla, údů[30] a vášní.[31] Je neproměnný,[32] nesmírný,[33] věčný,[34] nepochopitelný, [35] všemohoucí,[36] nejmoudřejší,[37] nejsvětější,[38] nejvýš svobodný [39] a nejvýš absolutní.[40]
Působí všechno podle rady své vlastní neproměnné a nejspravedlivější vůle[41] k své vlastní slávě.[42] Je nejvýš milující,[43] milostivý, milosrdný, shovívavý, hojný v dobrotě a pravdě; odpouští nepravost, přestoupení i hřích[44] a je odplatitelem těch, kteří Ho pilně hledají.[45] Zároveň je nejvýš spravedlivý a hrozný ve svých soudech,[46] nenávidí všechen hřích[47] a viníka nikterak nepokládá za nevinného.[48]

25. *5. Mojžíšova 6:4. 1. Korintským 8:4-6.* ***26.*** *Jeremiáš 10:10.* ***27.*** *Job 11:7-9.* ***28.*** *Jan 4:24.* ***29.*** *1. Timoteovi 1:17.* ***30.*** *5. Mojžíšova 4:15,16.* ***31.*** *Skutky apoštolské 14:15,16.* ***32.*** *Malachiáš 3:6.* ***33.*** *1. Královská 8:27.* ***34.*** *Žalmy 90:2. 1. Timoteovi 1:17.* ***35.*** *Žalmy 145:3.* ***36.*** *1. Mojžíšova 17:1. Zjevení Janovo 4:8.* ***37.*** *Římanům 16:27.* ***38.*** *Izaiáš 6:3. Zjevení Janovo 4:8.* ***39.*** *Žalmy 115:3.* ***40.*** *2. Mojžíšova 3:14.* ***41.*** *Efezským 1:11.* ***42.*** *Přísloví 16:4. Římanům 11:36.* ***43.*** *1. Janova 4:8,16.* ***44.*** *2. Mojžíšova 34:6,7.* ***45.*** *Židům 11:6.* ***46.*** *Nehemiáš 9:32,33.* ***47.*** *Žalmy 5:5,6.* ***48.*** *Nahum 1:2,3. 2. Mojžíšova 34:7.*

II. Bůh má všechen život,[49] slávu,[50] dobrotu[51] a blaženost[52] v sobě a sám ze sebe. On jediný je v sobě a sám sobě všestačící, nemaje potřebí žádného ze stvoření, která učinil,[53] ani od nich nečerpaje žádnou slávu,[54] nýbrž pouze zjevuje svou vlastní slávu v nich, skrze ně, vůči nim a na nich. On je jediný základ všeho bytí, z něhož, skrze něhož a pro něhož je všechno;[55] a má nad tím vším nejsvrchovanější panství, aby skrze to, pro to či na tom činil cokoli, co se Jemu samému zalíbí.[56] Před Jeho zrakem je všechno otevřené a zjevné;[57] Jeho poznání je nekonečné, neomylné a nezávislé na stvoření,[58] takže pro Něho není nic nahodilé ani nejisté.[59] Je nejsvětější ve všech svých radách, ve všech svých dílech a ve všech svých přikázáních.[60] Jemu náleží od andělů i lidí a od každého jiného stvoření jakékoli uctívání, služba či poslušnost, kterou se Mu zalíbí od nich žádat.[61]

49. *Jan 5:26.* ***50.*** *Skutky apoštolské 7:2.* ***51.*** *Žalmy 119:68.* ***52.*** *1. Timoteovi 6:15. Římanům 9:5.* ***53.*** *Skutky apoštolské 17:24,25.* ***54.*** *Job 22:2,3.* ***55.*** *Římanům 11:36.* ***56.*** *Daniel 4:25. Daniel 4:35. Zjevení Janovo 4:11. 1. Timoteovi 6:15.* ***57.*** *Židům 4:13.* ***58.*** *Římanům 11:33,34. Žalmy 147:5.* ***59.*** *2. Mojžíšova 11:5. Skutky apoštolské 15:18.* ***60.*** *Žalmy 145:17. Římanům 7:12.* ***61.*** *Zjevení Janovo 5:12-14.*

III. V jednotě Božství jsou tři osoby jedné podstaty, moci a věčnosti: Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý.[62] Otec není od nikoho, není zplozen ani nevychází; Syn je od věčnosti zplozen z Otce;[63] a Duch svatý od věčnosti vychází z Otce i ze Syna.[64]

62. *Matouš 3:16,17. Matouš 28:19. 2. Korintským 13:14.* ***63.*** *Jan 1:14. Jan 1:18.* ***64.*** *Jan 15:26. Galatským 4:6.*

3. O věčném úradku Božím

I. Bůh od vší věčnosti nejmoudřejší a nejsvětější radou své vlastní vůle svobodně a neproměnně ustanovil všechno, cokoli se děje;[65] avšak tak, že tím Bůh není původcem hříchu,[66] ani se tím nečiní násilí vůli stvoření, ani se neodnímá svoboda či nahodilost druhotných příčin, nýbrž se spíše upevňuje.[67]

65. *Efezským 1:11. Římanům 9:15. Římanům 9:18. Římanům 11:33. Židům 6:17.* ***66.*** *Jakubova 1:13. 1. Janova 1:5.* ***67.*** *Matouš 17:12. Jan 19:11. Skutky apoštolské 2:23. Skutky apoštolské 4:17-28. Přísloví 16:33.*

II. Ačkoli Bůh ví všechno, co by se mohlo nebo může stát za všech myslitelných podmínek,[68] přece o ničem neučinil úradek proto, že by to předvídal jako budoucí neboli jako to, co by se za takových podmínek stalo.[69]

68. *1. Samuelova 23:11,12. Matouš 11:21,23. Skutky apoštolské 15:18.* ***69.*** *Římanům 9:13. Římanům 9:11. Římanům 9:16. Římanům 9:18.*

III. Úradkem Božím jsou k projevení Jeho slávy někteří lidé a andělé [70] předurčeni k věčnému životu a jiní předustanoveni k věčné smrti.[71]

70. *1. Timoteovi 5:21. Matouš 25:41.* ***71.*** *Římanům 9:22,23. Efezským 1:5,6. Přísloví 16:4.*

IV. Tito andělé a lidé, takto předurčení a předustanovení, jsou jednotlivě a neměnně určeni; a jejich počet je tak jistý a určitý, že

nemůže být ani zvětšen, ani zmenšen.[72]

72. *Jan 13:18. 2. Timoteovi 2:19.*

V. Ty z lidského pokolení, kteří jsou předurčeni k životu, Bůh podle svého věčného a neproměnného záměru a podle tajné rady a dobrého zalíbení své vůle vyvolil v Kristu k věčné slávě,[73] dříve nežli byly položeny základy světa, z pouhé své svobodné milosti a lásky, bez jakéhokoli předvídání víry či dobrých skutků nebo vytrvalosti v nich anebo čehokoli jiného ve stvoření jakožto podmínek či příčin, které by Ho k tomu pohnuly;[74] a to vše k chvále slávy své milosti.[75]

73. *Efezským 1:4. Efezským 1:9. Efezským 1:11. Římanům 8:30. 2. Timoteovi 1:9. 1. Tessalonicenským 5:9 .* ***74.*** *Římanům 9:11. Římanům 9:13. Římanům 9:16. Efezským 1:4. Efezským 1:9.* ***75.*** *Efezským 1:6. Efezským 1:12.*

VI. Jako Bůh určil vyvolené k slávě, tak také věčným a nejsvobodnějším záměrem své vůle předem ustanovil všechny prostředky k tomu.[76] Proto ti, kdo jsou vyvoleni, jsouce v Adamovi padlí, jsou vykoupeni Kristem,[77] jsou Jeho Duchem, působícím v pravý čas, účinně povoláni k víře v Krista, jsou ospravedlněni, osvojeni, posvěceni[78] a Jeho mocí skrze víru zachováváni ke spasení.[79] Nikdo jiný není Kristem vykoupen, účinně povolán, ospravedlněn, osvojen, posvěcen a spasen než jedině vyvolení.[80]

76. *1. Petrova 1:2. Efezským 1:4,5. Efezským 2:10. 2. Tessalonicenským 2:13.* ***77.*** *1. Tessalonicenským 5:9,10 . Titovi 2:14.* ***78.*** *Římanům 8:30. Efezským 1:5. 2. Tessalonicenským 2:13.* ***79.*** *1. Petrova 1:5.* ***80.*** *Jan 17:9. Jan 6:64,65. Římanům 8:28-39. Jan 10:26. Jan 8:47. 1. Janova 2:19.*

VII. Pokud jde o ostatní lidi, zalíbilo se Bohu podle nevyzpytatelné rady své vlastní vůle, podle níž projevuje nebo odpírá milosrdenství, jak se Mu líbí, ke slávě své svrchované moci nad svým stvořením, je pominout a pro jejich hřích je ustanovit k potupě a hněvu, k chvále své slavné spravedlnosti.[81]

81. *Matouš 11:25,26. Římanům 9:17,18. Římanům 9:21,22. 2. Timoteovi 2:19,20. 1. Petrova 2:8.*

VIII. Učení o tomto vznešeném tajemství předurčení je třeba podávat se zvláštní rozvážností a péčí,[82] aby lidé, kteří dbají na vůli Boží zjevenou v Jeho Slovu a prokazují jí poslušnost, mohli z jistoty svého účinného povolání nabýt ujištění o svém věčném vyvolení.[83] Tak poskytne toto učení podnět ke chvále, úctě a obdivu vůči Bohu[84] a k pokoře, horlivosti a hojnému potěšení všem, kdo upřímně poslouchají evangelium.[85]

82. *Římanům 9:20. Římanům 11:33. 5. Mojžíšova 29:29.* ***83.*** *2. Petrova 1:10.* ***84.*** *Efezským 1:6.* ***85.*** *Římanům 11:5,6. Římanům 11:20. 2. Petrova 1:10. Římanům 8:33 . Lukáš 10:20.*

4. O stvoření

I. Zalíbilo se Bohu Otci, Synu i Duchu svatému,[86] k projevení slávy své věčné moci, moudrosti a dobroty,[87] na počátku stvořit čili učinit z ničeho svět a všechny věci, které jsou v něm, ať viditelné, či neviditelné, v průběhu šesti dnů, a to všechny velmi dobré.[88]

86. *Židům 1:2. Jan 1:2,3. 1. Mojžíšova 1:2. Job 26:13. Job 38:4.* ***87.*** *Římanům 1:20. Jeremiáš 10:12. Žalmy 104:24. Žalmy 33:5,6.* ***88.*** *Židům 11:3. 1. Mojžíšova 1:1-31. Kolossenským 1:16.*

II. Když Bůh učinil všechna ostatní stvoření, stvořil člověka, muže a ženu,[89] s rozumnými a nesmrtelnými dušemi[90] a obdařil je poznáním, spravedlností a pravou svatostí podle svého vlastního obrazu.[91] Měli zákon Boží napsaný ve svých srdcích[92] a moc jej naplnit;[93] a přece byli vystaveni možnosti jej přestoupit, jsouce ponecháni svobodě své vlastní vůle, která podléhala změně.[94] Kromě tohoto zákona napsaného v jejich srdcích obdrželi přikázání, aby nejedli ze stromu vědění dobrého a zlého;[95] a dokud toto přikázání zachovávali, byli šťastni ve svém společenství s Bohem a měli panství nad stvořeními.[96]

89. *1. Mojžíšova 1:27.* ***90.*** *1. Mojžíšova 2:7. Lukáš 23:43. Kazatel 12:7. Matouš 10:28.* ***91.*** *1. Mojžíšova 1:26. Kolossenským 3:10. Efezským 4:24.* ***92.*** *Římanům 2:14,15.* ***93.*** *Kazatel 7:29.* ***94.*** *1. Mojžíšova 3:6. Kazatel 7:29.* ***95.*** *1. Mojžíšova 2:17.* ***96.*** *1. Mojžíšova 1:26,28.*

5. O prozřetelnosti

I. Bůh, veliký Stvořitel všech věcí, udržuje,[97] řídí, uspořádává a spravuje všechna stvoření, jednání i věci,[98] od největších až po nejmenší,[99] svou nejmoudřejší a nejsvětější prozřetelností,[100] podle svého neomylného předvědění[101] a svobodné a neproměnné rady své vlastní vůle,[102] k chvále slávy své moudrosti, moci, spravedlnosti, dobroty a milosrdenství.[103]

97. *Židům 1:3.* ***98.*** *Daniel 4:34,35. Žalmy 135:6. Skutky apoštolské 17:25,26. Skutky apoštolské 17:28.* ***99.*** *Matouš 10:29-31.* ***100.*** *Přísloví 15:3. Žalmy 104:24. Žalmy 145:17.* ***101.*** *Skutky apoštolské 15:18. Žalmy 94:8-11.* ***102.*** *Efezským 1:11. Žalmy 33:10,11.* ***103.*** *Izaiáš 63:14. Efezským 3:10. Římanům 9:17. 1. Mojžíšova 45:7.*

II. Ačkoli se vzhledem k předvědění a úradku Boha, který je první příčinou, všechno děje neproměnně a neomylně, přece je Bůh touž prozřetelností[104] uspořádává tak, aby nastávaly podle povahy druhotných příčin, ať nutně, svobodně, či nahodile.[105]

104. *Skutky apoštolské 2:23.* ***105.*** *1. Mojžíšova 8:22. Jeremiáš 31:35. 2. Mojžíšova 21:13. 5. Mojžíšova 19:5. 1. Královská 22:28,34. Izaiáš 10:6,7.*

III. Bůh ve své obyčejné prozřetelnosti užívá prostředků;[106] je však svoboden působit bez nich,[107] nad ně[108] i proti nim,[109] jak se Mu zlíbí.

106. *Skutky apoštolské 27:31. Skutky apoštolské 27:44. Izaiáš 55:10,11.* ***107.*** *Ozeáš 1:7. Matouš 4:4. Job 34:10 .* ***108.*** *Římanům 4:19-21.* ***109.*** *2. Královská 6:6. Daniel 3:27.*

IV. Všemohoucí moc, nevyzpytatelná moudrost a nekonečná dobrota Boží se v Jeho prozřetelnosti projevují natolik, že se tato prozřetelnost vztahuje až na první pád i na všechny ostatní hříchy andělů a lidí,[110] a to nikoli pouhým dopuštěním,[111] nýbrž tak, že je zároveň nejmoudřeji a nejmocněji ohraničuje[112] a v mnohotvárném řízení je jinak spořádává a spravuje k svým vlastním svatým cílům; avšak tak, že hříšnost v nich pochází jedině od stvoření,[113] a nikoli od Boha, který jsa nejsvětější a nejspravedlivější, není ani nemůže být původcem ani schvalovatelem hříchu.[114]

110. *Římanům 9:32,33. 2. Samuelova 24:1. 1. Paralipomenon 21:1. 1. Královská 22:22,23. 1. Paralipomenon 10:4.* ***111.*** *Skutky apoštolské 14:16.* ***112.*** *Žalmy 76:10. 2. Královská 19:28.* ***113.*** *1. Mojžíšova 50:20. Izaiáš 10:6,7. Izaiáš 10:12.* ***114.*** *Jakubova 1:13. 1. Janova 2:16. Žalmy 50:21.*

V. Nejmoudřejší, nejspravedlivější a nejmilostivější Bůh často na čas ponechává své vlastní děti rozmanitým pokušením a porušenosti jejich vlastních srdcí, aby je trestal za jejich dřívější hříchy nebo aby jim odhalil skrytou sílu porušenosti a lstivosti jejich srdcí, a oni tak byli pokořeni;[115] a aby je pozdvihl k užší a stálejší závislosti na pomoci od Něho samého, aby je učinil bdělejšími vůči všem budoucím příležitostem k hříchu, a k rozličným jiným spravedlivým a svatým cílům.[116]

115. *2. Paralipomenon 32:25,26,31. 2. Samuelova 24:1.* ***116.*** *2. Korintským 12:7,8,9. Žalmy 77:1. Žalmy 77:10. Žalmy 77:12. Jan 21:15,16.*

VI. Pokud jde o ty zlé a bezbožné lidi, které Bůh jako spravedlivý Soudce pro jejich dřívější hříchy zaslepuje a zatvrzuje,[117] těm nejen odpírá svou milost, jíž by mohli být osvíceni ve svém

chápání a jíž by mohlo být působeno na jejich srdce,[118] nýbrž někdy jim také odnímá dary, které měli,[119] a vystavuje je takovým věcem, z nichž jejich porušenost činí příležitost k hříchu;[120] a zároveň je vydává jejich vlastním žádostem, pokušením světa a moci Satanově.[121] Tak se stává, že se zatvrzují sami, a to i pod těmi prostředky, jichž Bůh užívá k obměkčení jiných.[122]

117. *Římanům 1:24. Římanům 1:26. Římanům 1:28. Římanům 11:7,8.* ***118.*** *5. Mojžíšova 29:4.* ***119.*** *Matouš 13:12. Matouš 25:29.* ***120.*** *5. Mojžíšova 2:30. 2. Královská 8:12,13.* ***121.*** *Žalmy 81:11,12. 2. Tessalonicenským 2:10-12.* ***122.*** *2. Mojžíšova 7:3. 2. Mojžíšova 8:32. 2. Korintským 2:15,16. 1. Petrova 2:7,8 .*

VII. Jako prozřetelnost Boží obecně sahá na všechna stvoření, tak zcela zvláštním způsobem pečuje o Jeho církev a všechno spořádává k jejímu dobru.[123]

123. *1. Timoteovi 4:10. Amos 9:8,9. Římanům 8:28. Izaiáš 43:14. Izaiáš 43:3-5.*

6. O pádu člověka, o hříchu a o jeho trestu

I. Naši první rodiče, svedeni lstivostí a pokušením Satanovým, zhřešili tím, že jedli ze zakázaného ovoce.[124] Tento jejich hřích se Bohu podle své moudré a svaté rady zalíbilo dopustit, neboť si předsevzal jej spořádat k své vlastní slávě.[125]

124. *1. Mojžíšova 3:13. 2. Paralipomenon 11:3.* ***125.*** *Římanům 11:32.*

II. Tímto hříchem padli ze své původní spravedlnosti[126] a ze společenství s Bohem,[127] a tak se stali mrtvými v hříchu[128] a zcela poskvrněnými ve všech částech a schopnostech duše i těla.[129]

126. *1. Mojžíšova 3:6-8. Kazatel 7:29.* ***127.*** *Římanům 3:23.* ***128.*** *1. Mojžíšova 2:17. Efezským 2:1.* ***129.***

1. Mojžíšova 6:5. Jeremiáš 17:9. Titovi 1:15.

III. Protože oni byli kořenem celého lidského pokolení, vina tohoto hříchu byla přičtena[130] a táž smrt v hříchu a porušená přirozenost byla přenesena na celé jejich potomstvo, které od nich pochází obyčejným plozením.[131]

130. *1. Mojžíšova 1:27,28. 1. Mojžíšova 2:16,17. Skutky apoštolské 17:26.* ***131.*** *Žalmy 51:5. 1. Mojžíšova 5:3. Job 14:4. Job 15:14.*

IV. Z této prvotní porušenosti (jíž jsme naprosto nezpůsobilí, neschopní a postaveni proti všemu dobrému[132] a zcela nakloněni ke všemu zlému)[133] pocházejí všechna skutečná přestoupení.[134]

132. *Římanům 3:10-12. Římanům 5:6. Římanům 8:7. Římanům 7:18. Kolossenským 1:21.* ***133.*** *1. Mojžíšova 6:5. 1. Mojžíšova 8:21. Římanům 3:10-12.* ***134.*** *Jakubova 1:14,15. Efezským 2:2,3.*

V. Tato porušenost přirozenosti zůstává po tento život v těch, kdo jsou znovuzrozeni;[135] a ačkoli je skrze Krista odpuštěna a umrtvována, přece ona sama i všechna její hnutí jsou pravým a vlastním hříchem.[136]

135. *1. Janova 1:8-10. Římanům 7:14. Římanům 7:17,18 .* ***136.*** *Římanům 7:5. Římanům 7:7,8.*

VI. Každý hřích, jak prvotní, tak skutečný, jakožto přestoupení spravedlivého zákona Božího a odpor proti němu,[137] uvaluje již svou vlastní povahou na hříšníka vinu,[138] pro kterou propadá hněvu Božímu[139] a kletbě zákona,[140] a tak je poddán smrti[141] se všemi bídami duchovními,[142] časnými[143] i věčnými.[144]

137. *1. Janova 3:4.* ***138.*** *Římanům 2:15. Římanům 3:9.* ***139.*** *Efezským 2:3.* ***140.*** *Galatským 3:10.* ***141.*** *Římanům 6:23.* ***142.*** *Efezským 4:18.* ***143.*** *Římanům 8:20. Pláč Jeremiášův 3:39.* ***144.*** *Matouš 25:41. 2. Tessalonicenským 1:9.*

7. O Boží smlouvě s člověkem

I. Vzdálenost mezi Bohem a stvořením je tak veliká, že ačkoli rozumná stvoření jsou Mu povinna poslušností jakožto svému Stvořiteli, přece by nikdy nemohla mít v Něm požitek jakožto ve své blaženosti a odplatě jinak než skrze nějakou dobrovolnou blahosklonnost ze strany Boží, kterou se Mu zalíbilo vyjádřit způsobem smlouvy.[145]

145. *Izaiáš 40:13-17. Job 9:32,33. 1. Samuelova 2:25. Žalmy 113:5,6. Žalmy 100:2,3. Job 22:2,3. Job 35:7,8. Skutky apoštolské 17:24,25.*

II. První smlouva učiněná s člověkem byla smlouva skutků,[146] v níž byl život slíben Adamovi a v něm jeho potomstvu,[147] pod podmínkou dokonalé a osobní poslušnosti.[148]

146. *Galatským 3:12.* ***147.*** *Římanům 10:5. Římanům 5:12-20.* ***148.*** *1. Mojžíšova 2:17. Galatským 3:10.*

III. Protože se člověk svým pádem učinil neschopným života skrze onu smlouvu, zalíbilo se Pánu učinit druhou smlouvu,[149] obecně nazývanou smlouva milosti, v níž Bůh skrze Ježíše Krista zdarma nabízí hříšníkům život a spasení a žádá od nich víru v Něho, aby byli spaseni,[150] a slibuje dát všem, kdo jsou zřízeni k životu, svého Ducha svatého, aby je učinil ochotnými a schopnými věřit.[151]

149. *Galatským 3:21. Římanům 8:3. Římanům 3:20,21. Izaiáš 42:6.* ***150.*** *Jan 3:16. Marek 16:15,16. Římanům 10:6. Římanům 10:9. Galatským 3:11.* ***151.*** *Ezechiel 36:26,27. Jan 6:44,45.*

IV. Tato smlouva milosti je v Písmu často vyjadřována jménem testamentu, se zřetelem ke smrti Krista Ježíše, zůstavitele, a k věčnému dědictví se vším, co k němu náleží, které je v onom testamentu odkázáno.[152]

152. *Židům 9:15-17. Židům 7:22. Lukáš 22:20. 1. Korintským 11:25.*

V. Tato smlouva byla v době zákona spravována jinak než v době evangelia:[153] pod zákonem byla spravována skrze zaslíbení,

proroctví, oběti, obřízku, velikonočního beránka a jiné předobrazy a ustanovení dané židovskému lidu, které všechny předem ukazovaly na Krista, jenž měl přijít;[154] a pro onen čas byly skrze působení Ducha svatého dostatečné a účinné k tomu, aby vyučovaly a vzdělávaly vyvolené ve víře v zaslíbeného Mesiáše,[155] skrze něhož měli plné odpuštění hříchů a věčné spasení. Tato smlouva se nazývá Starý zákon.[156]

153. *2. Korintským 3:6-9.* ***154.*** *Židům 8:1-13. Židům 9:1-28. Židům 10:1-39. Římanům 4:11. Kolossenským 2:11,12. 1. Korintským 5:7.* ***155.*** *1. Korintským 10:1-4. Židům 11:13. Jan 8:56.* ***156.*** *Galatským 3:7-9. Galatským 3:14.*

VI. Pod evangeliem, když byl zjeven Kristus, ona podstata,[157] jsou ustanoveními, v nichž se tato smlouva uděluje, kázání Slova a vysluhování svátostí křtu a večeře Páně;[158] a ačkoli jich je méně a jsou vysluhovány s větší prostotou a menší vnější slávou, přece je v nich tato smlouva podávána ve větší plnosti, zřejmosti a duchovní účinnosti[159] všem národům, Židům i pohanům.[160] Tato smlouva se nazývá Nový zákon.[161] Nejsou tedy dvě smlouvy milosti, které by se lišily podstatou, nýbrž jedna a táž v rozličných způsobech správy.[162]

157. *Kolossenským 2:17.* ***158.*** *Matouš 28:19,20.* ***159.*** *Židům 12:22-26.* ***160.*** *Matouš 28:19. Efezským 2:15-19.* ***161.*** *Lukáš 22:20.* ***162.*** *Žalmy 32:1. Galatským 3:14,16 . Římanům 3:21-23. Římanům 3:30. Židům 13:8.*

8. O Kristu Prostředníkovi

I. Zalíbilo se Bohu ve svém věčném záměru vyvolit a ustanovit Pána Ježíše, svého jednorozeného Syna, aby byl Prostředníkem mezi Bohem a lidmi,[163] Prorokem,[164] Knězem[165] a Králem,[166] Hlavou a Spasitelem církve,[167] Dědicem všech věcí[168] a Soudcem světa; [169] Jemu Bůh od vší věčnosti dal lid, aby byl Jeho semenem,[170] a aby jej On v čase vykoupil, povolal, ospravedlnil, posvětil a oslavil.

171

163. *Izaiáš 42:1. 1. Petrova 1:19,20. Jan 3:16. 1. Timoteovi 2:5.* ***164.*** *Skutky apoštolské 3:22.* ***165.*** *Židům 5:5,6.* ***166.*** *Žalmy 2:6. Lukáš 1:33.* ***167.*** *Efezským 5:23.* ***168.*** *Židům 1:2.* ***169.*** *Skutky apoštolské 17:31.* ***170.*** *Žalmy 22:30. Izaiáš 53:10. Jan 17:6.* ***171.*** *Izaiáš 55:4,5. 1. Timoteovi 2:6. 1. Korintským 1:30.*

II. Syn Boží, druhá osoba Trojice, jsa pravým a věčným Bohem, jedné podstaty s Otcem a Otci rovný, přijal, když přišla plnost času, lidskou přirozenost[172] se všemi jejími podstatnými vlastnostmi a obecnými slabostmi, avšak bez hříchu.[173] Byl počat mocí Ducha svatého v lůně panny Marie, z její podstaty.[174] Takže dvě celé, dokonalé a odlišné přirozenosti, božská a lidská, byly nerozlučně spojeny v jedné osobě, bez proměny, složení či smíšení.[175] Tato osoba je pravý Bůh a pravý člověk, a přece jeden Kristus, jediný Prostředník mezi Bohem a člověkem.[176]

172. *Jan 1:1. Jan 1:14. 1. Janova 5:20. Galatským 4:4. Filipenským 2:6.* ***173.*** *Židům 2:14-17. Židům 4:15.* ***174.*** *Lukáš 1:27. Lukáš 1:35. Lukáš 1:31. Galatským 4:4.* ***175.*** *Lukáš 1:35. Kolossenským 2:9. Římanům 9:5. 1. Petrova 3:18. 1. Timoteovi 3:16.* ***176.*** *Římanům 1:3,4. 1. Timoteovi 2:5.*

III. Pán Ježíš ve své lidské přirozenosti, takto spojené s božskou, byl nad míru posvěcen a pomazán Duchem svatým,[177] maje v sobě všechny poklady moudrosti a poznání;[178] neboť se Otci zalíbilo, aby v Něm přebývala všechna plnost,[179] a to proto, aby jsa svatý, nevinný, neposkvrněný a plný milosti a pravdy,[180] byl dokonale způsobilý k vykonávání úřadu Prostředníka a Ručitele.[181] Tento úřad si nepřisvojil sám, nýbrž byl k němu povolán svým Otcem,[182] jenž Mu dal do rukou všechnu moc a soud a přikázal Mu je vykonávat.[183]

177. *Žalmy 45:7. Jan 3:34.* ***178.*** *Kolossenským 2:3.* ***179.*** *Kolossenským 1:19.* ***180.*** *Židům 7:26. Jan 1:14.* ***181.*** *Skutky apoštolské 10:38. Židům 7:22. Židům 12:24*

. ***182.*** *Židům 5:4,5.* ***183.*** *Jan 5:22. Jan 5:27. Matouš 28:18. Skutky apoštolské 2:36.*

IV. Tento úřad Pán Ježíš převzal nanejvýš ochotně,[184] a aby jej vykonal, byl učiněn pod zákonem[185] a dokonale jej naplnil;[186] snášel bezprostředně ve své duši nejtěžší muka[187] a ve svém těle nejbolestnější utrpení;[188] byl ukřižován a zemřel,[189] byl pohřben a zůstal pod mocí smrti, avšak neviděl porušení.[190] Třetího dne vstal z mrtvých[191] s týmž tělem, v němž trpěl,[192] s nímž také vstoupil na nebesa a tam sedí po pravici svého Otce[193] a přimlouvá se;[194] a na konci světa se navrátí, aby soudil lidi i anděly.[195]

184. *Žalmy 40:7,8. Židům 10:5. Jan 10:18. Židům 10:10. Filipenským 2:8.* ***185.*** *Galatským 4:4.* ***186.*** *Matouš 3:15. Matouš 5:17.* ***187.*** *Matouš 26:37,38. Matouš 27:46. Lukáš 22:44.* ***188.*** *Matouš 26:1-75. Matouš 27:1-66.* ***189.*** *Filipenským 2:8.* ***190.*** *Skutky apoštolské 2:23,24. Skutky apoštolské 2:27. Skutky apoštolské 13:37. Římanům 6:9.* ***191.*** *1. Korintským 15:3,4.* ***192.*** *Jan 20:25. Jan 20:27.* ***193.*** *Marek 16:19.* ***194.*** *Římanům 8:34. Židům 7:25. Židům 9:24.* ***195.*** *Matouš 13:40-42. Římanům 14:9,10.*

V. Pán Ježíš svou dokonalou poslušností a obětí sebe samého, kterou skrze věčného Ducha jedinkrát obětoval Bohu, plně učinil zadost spravedlnosti svého Otce[196] a zakoupil všem, které Mu Otec dal, nejen smíření, ale i věčné dědictví v království nebeském.[197]

196. *Římanům 5:19. Židům 9:14. Židům 9:16. Židům 10:14. Efezským 5:2. Římanům 3:25,26.* ***197.*** *Daniel 9:24,26. Kolossenským 1:19,20.*

VI. Ačkoli dílo vykoupení nebylo Kristem skutečně vykonáno dříve než po Jeho vtělení, přece moc, účinnost a dobrodiní tohoto díla byly sdělovány vyvoleným ve všech dobách postupně od počátku světa, v těch zaslíbeních, předobrazech a obětech a skrze ně, v nichž byl Kristus zjeven a naznačen jako símě ženy, které mělo potřít hlavu hadovu, a jako Beránek zabitý od počátku světa, jsa

včera i dnes tentýž i na věky.[198]

198. *Galatským 4:4,5. 1. Mojžíšova 3:15. Zjevení Janovo 13:8.*

VII. Kristus v díle prostřednictví jedná podle obou přirozeností a každou přirozeností činí to, co je jí vlastní;[199] avšak pro jednotu osoby se to, co je vlastní jedné přirozenosti, v Písmu někdy připisuje osobě pojmenované podle druhé přirozenosti.[200]

199. *Židům 9:14. 1. Petrova 3:18.* ***200.*** *Skutky apoštolské 20:28. Jan 3:13. 1. Janova 3:16.*

VIII. Všem, jimž Kristus zakoupil vykoupení, je také jistě a účinně přivlastňuje a sděluje:[201] přimlouvá se za ně[202] a zjevuje jim ve Slovu a skrze Slovo tajemství spasení;[203] svým Duchem je účinně přesvědčuje, aby věřili a poslouchali, a svým Slovem a Duchem spravuje jejich srdce;[204] přemáhá všechny jejich nepřátele svou všemohoucí mocí a moudrostí, a to takovým způsobem a takovými cestami, které nejlépe odpovídají Jeho podivuhodnému a nevyzpytatelnému řízení.[205]

201. *Jan 6:37. Jan 6:39. Jan 10:15,16.* ***202.*** *Jan 2:1,2. Římanům 8:34.* ***203.*** *Jan 15:13,15. Efezským 1:7-9. Jan 17:6.* ***204.*** *Jan 14:16. Jan 17:17. Římanům 8:9,14. Římanům 15:18,19. 2. Korintským 4:13. Židům 12:2.* ***205.*** *Žalmy 110:1. 1. Korintským 15:25,26.*

9. O svobodné vůli

I. Bůh obdařil vůli člověka takovou přirozenou svobodou, že není ani nucena, ani žádnou absolutní nutností přirozenosti určena k dobrému nebo ke zlému.[206]

206. *Matouš 17:12. Jakubova 1:14. 5. Mojžíšova 30:19.*

II. Člověk ve stavu nevinnosti měl svobodu a moc chtít a činit to, co je dobré a Bohu libé;[207] avšak proměnlivě, takže z něho mohl padnout.[208]

207. *Kazatel 7:29. 1. Mojžíšova 1:26.* ***208.*** *1. Mojžíšova 2:16,17. 1. Mojžíšova 3:6.*

III. Člověk svým pádem do stavu hříchu zcela ztratil veškerou schopnost vůle k jakémukoli duchovnímu dobru, jež provází spasení;[209] takže přirozený člověk, jsa od tohoto dobra naprosto odvrácen[210] a mrtev v hříchu,[211] není schopen vlastní silou obrátit sám sebe nebo se k tomu připravit.[212]

209. *Římanům 5:6. Římanům 8:7. Jan 15:5.* ***210.*** *Římanům 3:10,12.* ***211.*** *Kolossenským 2:13. Efezským 2:1,5.* ***212.*** *Jan 6:44,45. Efezským 2:2-5.*

IV. Když Bůh obrací hříšníka a přenáší ho do stavu milosti, osvobozuje ho z jeho přirozeného otroctví pod hříchem[213] a jedině svou milostí jej uschopňuje svobodně chtít a činit to, co je duchovně dobré;[214] avšak tak, že pro porušenost, která v něm zůstává, nechce dokonale ani jedině to, co je dobré, nýbrž chce také to, co je zlé.[215]

213. *Kolossenským 1:13. Jan 8:34,36.* ***214.*** *Filipenským 2:13. Římanům 6:18,22.* ***215.*** *Galatským 5:17. Římanům 7:15,18,19,21,23.*

V. Jedině ve stavu slávy je vůle člověka učiněna dokonale a neproměnně svobodnou pouze k dobrému.[216]

216. *Efezským 4:13. Židům 12:23. 1. Janova 3:2. Judova 1:24.*

10. O účinném povolání

I. Všechny ty, které Bůh předurčil k životu, a jedině je, se Mu zalíbilo ve svém ustanoveném a příhodném čase účinně povolat[217] svým Slovem a Duchem[218] z onoho stavu hříchu a smrti, v němž jsou od přirozenosti, k milosti a spasení skrze Ježíše Krista:[219] osvěcuje jejich mysl duchovně a ke spasení, aby chápali věci Boží, [220] odnímá jim jejich srdce kamenné a dává jim srdce masité;[221] obnovuje jejich vůli a svou všemohoucí mocí je určuje k tomu, co

je dobré,[222] a účinně je táhne k Ježíši Kristu;[223] avšak tak, že přicházejí zcela dobrovolně, neboť jsou Jeho milostí učiněni ochotnými.[224]

217. *Římanům 8:30. Římanům 11:7. Efezským 1:10,11.*
218. *2. Tessalonicenským 2:13,14. 2. Korintským 3:3,6.*
219. *Římanům 8:2. Efezským 2:1-5. 2. Timoteovi 1:9,10.*
220. *Skutky apoštolské 26:18. 1. Korintským 2:10,12.*
221. *Ezechiel 36:26.* ***222.*** *Ezechiel 11:19. Filipenským 2:13.* ***223.*** *Efezským 1:19. Jan 6:44,45.* ***224.*** *Píseň Šalomounova 1:4. Žalmy 110:3. Jan 6:37. Římanům 6:16-18.*

II. Toto účinné povolání pochází jedině ze svobodné a zvláštní milosti Boží, nikoli z ničeho, co by bylo v člověku předvídáno;[225] člověk je při něm zcela trpný, dokud, jsa obživen a obnoven Duchem svatým,[226] není tím uschopněn odpovědět na toto povolání a přijmout milost v něm nabízenou a udělovanou.[227]

225. *2. Timoteovi 1:9. Titovi 3:4,5. Efezským 2:4,5,8,9. Římanům 9:11.* ***226.*** *1. Korintským 2:14. Římanům 8:7. Efezským 2:5.* ***227.*** *Jan 6:37. Ezechiel 36:27. Jan 5:25.*

III. Vyvolené děti, které umírají v útlém dětství, jsou znovuzrozeny a spaseny Kristem skrze Ducha,[228] jenž působí, kdy, kde a jak se Mu líbí.[229] Stejně jsou znovuzrozeni a spaseni všichni ostatní vyvolení lidé, kteří nejsou schopni být vnějším způsobem povoláni službou Slova.[230]

228. *Lukáš 18:15,16. Jan 3:3,5.* ***229.*** *Jan 3:8.* ***230.*** *1. Janova 5:12. Skutky apoštolské 4:12.*

IV. Ostatní, kteří nejsou vyvoleni, ačkoli mohou být povoláni službou Slova[231] a mohou zakoušet některá obecná působení Ducha,[232] přece nikdy opravdu nepřicházejí ke Kristu, a proto nemohou být spaseni;[233] tím méně mohou být jakýmkoli jiným způsobem spaseni lidé, kteří nevyznávají křesťanské náboženství, byť by se sebevíce snažili uspořádat svůj život podle světla přirozenosti a podle zákona toho náboženství, které vyznávají.[234] A tvrdit a hájit, že spaseni být mohou, je velmi zhoubné a hodné ošklivosti.

[235]

231. *Matouš 22:14.* ***232.*** *Matouš 7:22. Matouš 13:20,21. Židům 6:4,5.* ***233.*** *Jan 6:64-66. Jan 8:24.* ***234.*** *Skutky apoštolské 4:12. Jan 14:6. Efezským 2:12. Jan 4:22. Jan 17:3.* ***235.*** *2. Janova 1:9-11. 1. Korintským 16:22. Galatským 1:6-8.*

11. O ospravedlnění

I. Ty, které Bůh účinně povolává, také zdarma ospravedlňuje:[236] ne tím, že by do nich vléval spravedlnost, nýbrž tím, že jim odpouští hříchy a pokládá a přijímá jejich osoby za spravedlivé; ne pro něco, co bylo v nich vykonáno nebo co oni učinili, nýbrž jedině pro Krista; ne tím, že by jim jako jejich spravedlnost přičítal víru samu, úkon věření nebo jakoukoli jinou evangelijní poslušnost, nýbrž tím, že jim přičítá poslušnost a zadostiučinění Kristovo,[237] přičemž oni vírou přijímají Krista a spočívají na Něm a na Jeho spravedlnosti; a tuto víru nemají sami ze sebe, je to dar Boží.[238]

236. *Římanům 8:30. Římanům 3:24.* ***237.*** *Římanům 4:5-8. 2. Korintským 5:19-21. Římanům 3:22,24,25,27,28.* ***238.*** *Skutky apoštolské 10:44. Galatským 2:16. Filipenským 3:9.*

II. Víra, která takto přijímá Krista a spočívá na Něm a na Jeho spravedlnosti, je jediným nástrojem ospravedlnění;[239] avšak v ospravedlněné osobě není sama, nýbrž je vždy provázena všemi ostatními spásnými milostmi a není to víra mrtvá, nýbrž víra, která působí skrze lásku.[240]

239. *Jan 1:12. Římanům 3:28. Římanům 5:1.* ***240.*** *Jakubova 2:17,22,26. Galatským 5:6.*

III. Kristus svou poslušností a smrtí plně splatil dluh všech, kdo jsou takto ospravedlněni, a vykonal za ně náležité, skutečné a plné zadostiučinění spravedlnosti svého Otce.[241] Avšak jelikož byl za ně dán Otcem[242] a Jeho poslušnost a zadostiučinění byly přijaty

místo nich,[243] a obojí zdarma, nikoli pro něco v nich, je jejich ospravedlnění jedině ze svobodné milosti,[244] aby jak přísná spravedlnost, tak bohatá milost Boží byly oslaveny v ospravedlnění hříšníků.[245]

241. *Římanům 5:8,9,10,19.* *1. Timoteovi 2:5,6.* ***242.*** *Římanům 8:32.* ***243.*** *2. Korintským 5:21.* *Matouš 3:17.* *Efezským 5:2.* ***244.*** *Římanům 3:24.* *Efezským 1:7.* ***245.*** *Římanům 3:26.* *Efezským 2:7.*

IV. Bůh od věčnosti učinil úradek ospravedlnit vyvolené;[246] a Kristus v plnosti času zemřel pro jejich hříchy a vstal z mrtvých pro jejich ospravedlnění.[247] Nejsou však ospravedlněni, dokud jim Duch svatý v pravý čas Krista skutečně nepřivlastní.[248]

246. *Galatským 3:8.* *1. Petrova 1:2,19,20.* *Římanům 8:30.* ***247.*** *Galatským 4:4.* *1. Timoteovi 2:6.* *Římanům 4:25.* ***248.*** *Kolossenským 1:21,22.* *Galatským 2:16.*

V. Bůh nepřestává odpouštět hříchy těm, kdo jsou ospravedlněni; a ačkoli nikdy nemohou ze stavu ospravedlnění vypadnout,[249] přece mohou pro své hříchy upadnout pod otcovskou nelibost Boží a On jim nenavrací světlo své tváře, dokud se nepokoří, nevyznají své hříchy, nepoprosí o odpuštění a neobnoví svou víru a pokání.[250]

249. *Lukáš 22:32.* *Jan 10:28.* *Židům 10:14.* ***250.*** *Žalmy 89:31-33.* *Žalmy 51:7-12.*

VI. Ospravedlnění věřících pod Starým zákonem bylo ve všech těchto ohledech jedno a totéž jako ospravedlnění věřících pod Novým zákonem.[251]

251. *Galatským 3:9,13,14.* *Římanům 4:22-24.* *Židům 13:8.*

12. O osvojení

I. Všechny, kdo jsou ospravedlněni, ráčí Bůh v jednorozeném Synu svém Ježíši Kristu a pro Něho učinit účastnými milosti osvojení.[252] Skrze tuto milost jsou ospravedlnění přijati do počtu dítek

Božích a požívají jejich svobod a výsad,[253] je na ně vloženo Jeho jméno,[254] přijímají Ducha osvojení,[255] mají s důvěrou svobodný přístup k trůnu milosti[256] a jsou uschopněni volat: Abba, Otče.[257] On se nad nimi slitovává,[258] chrání je, pečuje o ně[259] a tresce je jako otec,[260] nikdy však nejsou zavrženi,[261] nýbrž jsou zpečetěni ke dni vykoupení[262] a dědí zaslíbení[263] jakožto dědicové věčného spasení.[264]

252. *Efezským 1:5. Galatským 4:4,5.* ***253.*** *Římanům 8:17. Jan 1:12.* ***254.*** *Jeremiáš 14:9. Zjevení Janovo 3:12 .* ***255.*** *Římanům 8:15.* ***256.*** *Efezským 3:12. Římanům 5:2.* ***257.*** *Galatským 4:6.* ***258.*** *Žalmy 103:13.* ***259.*** *Matouš 6:30-32. 1. Petrova 5:7.* ***260.*** *Židům 12:6.* ***261.*** *Pláč Jeremiášův 3:31.* ***262.*** *Efezským 4:30.* ***263.*** *Židům 6:12.* ***264.*** *1. Petrova 1:3,4. Židům 1:14.*

13. O posvěcení

I. Ti, kdo jsou účinně povoláni a znovuzrozeni a mají v sobě stvořeno nové srdce a nového ducha, jsou dále skutečně a osobně posvěcováni mocí smrti a vzkříšení Kristova,[265] skrze Jeho Slovo a Ducha, který v nich přebývá:[266] panství celého těla hříchu je zničeno[267] a jeho jednotlivé žádosti jsou víc a více oslabovány a umrtvovány.[268] Tak jsou posvěcení víc a více obživováni a posilováni ve všech spásných milostech[269] k provozování pravé svatosti, bez níž žádný neuzří Pána.[270]

265. *1. Korintským 6:11. Římanům 6:5,6.* ***266.*** *Jan 17:17. Efezským 5:26. 2. Tessalonicenským 2:13.* ***267.*** *Římanům 6:6,14.* ***268.*** *Galatským 5:24. Římanům 8:13.* ***269.*** *Kolossenským 1:11. Efezským 3:16-19.* ***270.*** *2. Korintským 7:1. Židům 12:14.*

II. Toto posvěcení proniká celého člověka ve všech jeho částech,[271] v tomto životě je však nedokonalé, neboť v každé části stále zůstávají nějaké pozůstatky porušenosti;[272] odtud vzniká ustavičný a nesmiřitelný boj: tělo žádá proti Duchu a Duch proti

tělu.[273]

271. *1. Tessalonicenským 5:23.* ***272.*** *1. Janova 1:10. Římanům 7:18,23.* ***273.*** *Galatským 5:17. 1. Petrova 2:11 .*

III. V tomto boji, ačkoli zbývající porušenost může na nějaký čas velmi převládat,[274] přece znovuzrozená část vítězí skrze ustavičné dodávání síly od posvěcujícího Ducha Kristova;[275] a tak svatí rostou v milosti[276] a dokonávají svatost v bázni Boží.[277]

274. *Římanům 7:23.* ***275.*** *Římanům 6:14. 1. Janova 5:4 .* ***276.*** *2. Petrova 3:18. 2. Korintským 3:18.* ***277.*** *2. Korintským 7:1.*

14. O spásné víře

I. Milost víry, jíž jsou vyvolení uschopněni věřit ke spasení svých duší,[278] je dílem Ducha Kristova v jejich srdcích[279] a obvykle bývá působena službou Slova.[280] Jím také, jakož i vysluhováním svátostí a modlitbou, je milost víry rozmnožována a posilována.[281]

278. *Židům 10:39.* ***279.*** *2. Korintským 4:13. Efezským 1:17-19. Efezským 2:8.* ***280.*** *Římanům 10:14,17.* ***281.*** *1. Petrova 2:2. Skutky apoštolské 20:32.*

II. Touto vírou křesťan věří, že je pravdivé všechno, co je zjeveno ve Slově, pro autoritu samého Boha, který v něm mluví;[282] a jedná rozdílně podle toho, co obsahuje každé jednotlivé místo: prokazuje poslušnost přikázáním,[283] třese se před pohrůžkami[284] a chápe se zaslíbení Božích pro tento život i pro život budoucí.[285] Hlavními úkony spásné víry však jsou: přijetí Krista, Jeho obdržení a spočinutí jedině na Něm k ospravedlnění, posvěcení a věčnému životu, a to mocí smlouvy milosti.[286]

282. *Jan 4:42. 1. Tessalonicenským 2:13.* ***283.*** *Římanům 16:26.* ***284.*** *Izaiáš 66:2.* ***285.*** *Židům 11:13. 1. Timoteovi 4:8.* ***286.*** *Jan 1:12. Skutky apoštolské 16:31 . Galatským 2:20. Skutky apoštolské 15:11.*

III. Tato víra má různé stupně, je buď slabá, nebo silná.[287] Bývá často a mnoha způsoby napadána a oslabována, avšak dosahuje vítězství;[288] a u mnohých roste až k dosažení plné jistoty skrze Krista,[289] který je vůdcem i dokonavatelem naší víry.[290]

287. *Židům 5:13,14. Římanům 4:19,20. Matouš 6:30. Matouš 8:10.* ***288.*** *Lukáš 22:31,32. Efezským 6:16. 1. Janova 5:4,5.* ***289.*** *Židům 6:11,12. Židům 10:22. Kolossenským 2:2.* ***290.*** *Židům 12:2.*

15. O pokání k životu

I. Pokání k životu je evangelijní milost,[291] jejíž učení, stejně jako učení o víře v Krista, má kázat každý služebník evangelia.[292]

291. *Skutky apoštolské 11:18. Zachariáš 12:10.* ***292.*** *Lukáš 24:47. Marek 1:15. Skutky apoštolské 20:21.*

II. Tímto pokáním se hříšník, veden nejen spatřením a pocitem nebezpečí, nýbrž i nečistoty a ohavnosti svých hříchů, jakožto odporujících svaté přirozenosti a spravedlivému zákonu Božímu, a pochopením Jeho milosrdenství v Kristu vůči těm, kdo činí pokání, tak rmoutí pro své hříchy a tak je nenávidí, že se od nich ode všech odvrací a obrací se k Bohu,[293] s předsevzetím a snahou chodit s Ním po všech cestách Jeho přikázání.[294]

293. *Ezechiel 18:30,31. Ezechiel 36:31. Izaiáš 30:22. Žalmy 51:4. Jeremiáš 31:18,19.* ***294.*** *Žalmy 119:6,59,106 . Lukáš 1:6. 2. Královská 23:25.*

III. Ačkoli na pokání se nemá spoléhat jako na nějaké zadostiučinění za hřích nebo jako na nějakou příčinu jeho odpuštění,[295] neboť odpuštění je skutkem svobodné milosti Boží v Kristu,[296] přesto je pokání pro všechny hříšníky tak nezbytné, že nikdo nemůže bez něho očekávat odpuštění.[297]

295. *Ezechiel 36:31. Ezechiel 16:61-63.* ***296.*** *Ozeáš 14:2,4. Římanům 3:24. Efezským 1:7.* ***297.*** *Lukáš 13:3,5. Skutky apoštolské 17:30,31.*

IV. Jako není hřích tak malý, aby nezasluhoval zatracení,[298] tak není hřích tak velký, aby mohl uvést zatracení na ty, kdo opravdově činí pokání.[299]

298. *Římanům 6:23. Matouš 12:36. Římanům 5:12.*
299. *Izaiáš 55:7. Římanům 8:1. Izaiáš 1:16,18.*

V. Lidé se nemají spokojovat s pokáním obecným, nýbrž je povinností každého člověka usilovat o to, aby činil pokání ze svých jednotlivých hříchů, z každého zvlášť.[300]

300. *Žalmy 51:13. Lukáš 19:8. 1. Timoteovi 1:13,15.*

VI. Jako je každý člověk zavázán soukromě vyznávat své hříchy Bohu a modlit se za jejich odpuštění,[301] a když tak činí a hříchy opouští, dojde milosrdenství,[302] tak ten, kdo pohoršuje svého bratra nebo církev Kristovu, má být ochoten soukromým nebo veřejným vyznáním a lítostí nad svým hříchem projevit své pokání těm, kdo byli pohoršeni;[303] a ti se s ním pak mají smířit a v lásce jej přijmout.[304]

301. *Žalmy 32:5,6. Žalmy 51:4,5,7,9,14.* ***302.*** *Přísloví 28:13. 1. Janova 1:9.* ***303.*** *Jakubova 5:16. Lukáš 17:3,4 . Jozue 7:19. Žalmy 51:1-19.* ***304.*** *2. Korintským 2:8.*

16. O dobrých skutcích

I. Dobré skutky jsou pouze ty, které Bůh přikázal ve svém svatém Slově,[305] a nikoli ty, které bez jeho zmocnění vymýšlejí lidé ze slepé horlivosti nebo pod jakoukoli záminkou dobrého úmyslu.[306]

305. *Micheáš 6:8. Židům 13:21. Římanům 12:2.* ***306.*** *Matouš 15:9. Izaiáš 29:13. 1. Petrova 1:18. Římanům 10:2.*

II. Tyto dobré skutky, konané v poslušnosti Božích přikázání, jsou ovocem a důkazy pravé a živé víry;[307] jimi věřící projevují svou vděčnost,[308] posilují svou jistotu,[309] vzdělávají své bratry,[310] ozdobují vyznání evangelia,[311] zacpávají ústa protivníkům[312] a oslavují Boha,[313] jehož dílem jsou, stvořeni v Kristu Ježíši k tomu,

[314] aby majíce svůj užitek k posvěcení, měli za cíl život věčný.[315]

307. *Jakubova 2:18,22.* ***308.*** *Žalmy 116:12,13. 1. Petrova 2:9.* ***309.*** *1. Janova 2:3,5. 2. Petrova 1:5-10.* ***310.*** *2. Korintským 9:2. Matouš 5:16.* ***311.*** *Titovi 2:5. Titovi 2:9-12. 1. Timoteovi 6:1.* ***312.*** *1. Petrova 2:15.* ***313.*** *1. Petrova 2:12. Filipenským 1:11. Jan 15:8.* ***314.*** *Efezským 2:10.* ***315.*** *Římanům 6:22.*

III. Schopnost věřících konat dobré skutky vůbec nepochází z nich samých, nýbrž zcela z Ducha Kristova.[316] A aby k nim byli uschopněni, je kromě milostí, které již přijali, zapotřebí skutečného působení téhož Ducha svatého, aby v nich působil i chtění i činění podle své dobře libé vůle;[317] nemají však proto propadat nedbalosti, jako by nebyli zavázáni plnit žádnou povinnost, leda z nějakého zvláštního hnutí Ducha, nýbrž mají být pilní v roznícení milosti Boží, která je v nich.[318]

316. *Jan 15:4,5. Ezechiel 36:26,27.* ***317.*** *Filipenským 2:13. 2. Korintským 3:5. Filipenským 4:13.* ***318.*** *Filipenským 2:12. Židům 6:11,12. 2. Petrova 1:3,5,10,11.*

IV. Ti, kdo ve své poslušnosti dosahují největší výše, jaká je v tomto životě možná, jsou tak daleko od toho, aby mohli konat skutky nad povinnost a činit více, než Bůh žádá, že naopak v mnohém zůstávají pozadu za tím, co jsou povinni konat.[320]

320. *Lukáš 17:10. Nehemiáš 13:22. Job 9:2,3. Galatským 5:17.*

V. Svými nejlepšími skutky si nemůžeme od Boha zasloužit odpuštění hříchu ani věčný život, a to pro velikou nepoměrnost mezi nimi a budoucí slávou a pro nekonečnou vzdálenost mezi námi a Bohem, jemuž jimi nemůžeme ani prospět, ani za dluh svých dřívějších hříchů učinit zadost;[321] nýbrž když jsme učinili všechno, co můžeme, učinili jsme jen svou povinnost a jsme služebníci neužiteční;[322] a také proto, že pokud jsou dobré, pocházejí z Jeho Ducha,[323] a pokud jsou konány námi, jsou poskvrněny a smíšeny s tak velikou slabostí a nedokonalostí, že nemohou obstát před přísností Božího soudu.[324]

321. *Římanům 4:2,4,6. Efezským 2:8,9.* ***322.*** *Lukáš 17:10.* ***323.*** *Galatským 5:22,23.* ***324.*** *Izaiáš 64:6. Římanům 7:15,18. Galatským 5:17.*

VI. Přesto však, protože osoby věřících jsou skrze Krista přijaty, jsou v Něm přijímány také jejich dobré skutky;[325] ne jako by v tomto životě byly před Božím zrakem zcela bezúhonné a bez výtky,[326] nýbrž proto, že Bůh, hledě na ně ve svém Synu, ráčí přijímat a odměňovat to, co je upřímné, ačkoli je to provázeno mnohými slabostmi a nedokonalostmi.[327]

325. *Efezským 1:6. 1. Petrova 2:5. 2. Mojžíšova 28:38. Židům 11:4.* ***326.*** *Job 9:20. Žalmy 143:2.* ***327.*** *Židům 13:20,21. 2. Korintským 8:12.*

VII. Skutky, které konají lidé neznovuzrození, ačkoli co do své podstaty mohou být věcmi, které Bůh přikazuje, a mohou být k dobrému užitku jim samým i jiným,[328] přesto, protože nepocházejí ze srdce očištěného vírou,[329] nejsou konány správným způsobem podle Slova[330] ani ke správnému cíli, totiž k slávě Boží,[331] jsou proto hříšné a nemohou se líbit Bohu ani učinit člověka způsobilým přijmout milost od Boha.[332] A přece je jejich zanedbávání dobrých skutků ještě hříšnější a Bohu ještě nemilejší.[333]

328. *2. Královská 10:30,31. 1. Královská 21:27-29.* ***329.*** *1. Mojžíšova 4:5. Židům 11:4,6.* ***330.*** *1. Korintským 13:3. Izaiáš 1:12.* ***331.*** *Matouš 6:2,5,16.* ***332.*** *Aggeus 2:14. Titovi 1:15. Ozeáš 1:4. Amos 5:21,22.* ***333.*** *Žalmy 14:4. Žalmy 36:3. Job 21:14,15. Matouš 23:23. Matouš 25:41-43.*

17. O vytrvalosti svatých

I. Ti, které Bůh přijal ve svém Milovaném a které účinně povolal a posvětil svým Duchem, nemohou ze stavu milosti odpadnout ani zcela, ani nakonec, nýbrž v něm jistě vytrvají až do konce a budou věčně spaseni.[334]

334. *Filipenským 1:6. 2. Petrova 1:10. Jan 10:28,29. 1. Janova 3:9. 1. Petrova 1:5,9.*

II. Tato vytrvalost svatých nezávisí na jejich vlastní svobodné vůli, nýbrž na neměnnosti úradku vyvolení, který vyplývá ze svobodné a neměnné lásky Boha Otce;[335] na účinnosti zásluhy a přímluvy Ježíše Krista;[336] na setrvávání Ducha a semene Božího v nich;[337] a na povaze smlouvy milosti.[338] Z toho ze všeho také vyplývá jistota a neomylnost této vytrvalosti.[339]

335. *1. Timoteovi 2:18,19. Jeremiáš 31:3.* ***336.*** *Židům 10:10,14. Židům 13:20,21. Židům 9:12-15. Římanům 8:33-39. Židům 7:25.* ***337.*** *Jan 14:16,17. 1. Janova 2:27 . 1. Janova 3:9.* ***338.*** *Jeremiáš 32:40.* ***339.*** *Jan 10:28. 2. Tessalonicenským 3:3.*

III. Svatí však mohou pokušeními Satana a světa, převahou porušenosti, která v nich zůstává, a zanedbáváním prostředků svého zachování upadnout do těžkých hříchů[340] a nějaký čas v nich setrvávat;[341] tím si přivolávají Boží nelibost[342] a zarmucují Jeho Ducha svatého,[343] bývají v jisté míře zbaveni svých milostí a útěch,[344] jejich srdce bývají zatvrzena[345] a jejich svědomí zraněna,[346] zraňují a pohoršují jiné[347] a uvádějí na sebe časné soudy.[348]

340. *Matouš 26:70,72,74.* ***341.*** *Žalmy 51:14.* ***342.*** *Izaiáš 64:5,7,9. 2. Samuelova 11:27.* ***343.*** *Efezským 4:30 .* ***344.*** *Žalmy 51:8,10,12. Zjevení Janovo 2:4. Píseň Šalomounova 5:2,4,6.* ***345.*** *Izaiáš 63:17. Marek 6:52. Marek 16:14.* ***346.*** *Žalmy 32:3,4. Žalmy 51:8.* ***347.*** *2. Samuelova 12:14.* ***348.*** *Žalmy 89:31,32. 1. Korintským 11:32.*

18. O jistotě milosti a spásy

I. Ačkoli pokrytci a jiní neznovuzrození lidé mohou sami sebe marně klamat falešnými nadějemi a tělesnými domněnkami, že jsou v

přízni Boží a ve stavu spasení[349] (avšak tato jejich naděje zahyne),[350] přesto ti, kdo opravdově věří v Pána Ježíše a v upřímnosti Ho milují a usilují chodit před Ním ve všem dobrém svědomí, mohou být v tomto životě s jistotou ujištěni, že jsou ve stavu milosti,[351] a mohou se radovat v naději slávy Boží, kterážto naděje je nikdy nezahanbí.[352]

349. *Job 8:13,14. Micheáš 3:11. 5. Mojžíšova 29:19. Jan 8:41.* ***350.*** *Matouš 7:22,23.* ***351.*** *1. Janova 2:3. 1. Janova 3:14,18,19,21,24. 1. Janova 5:13.* ***352.*** *Římanům 5:2,5.*

II. Tato jistota není holé domnělé a pouze pravděpodobné přesvědčení, založené na omylné naději.[353] Je to naopak neomylná jistota víry, založená na božské pravdě zaslíbení spasení,[354] na vnitřním dokladu těch milostí, k nimž se tato zaslíbení vztahují,[355] a na svědectví Ducha osvojení, který spolu s naším duchem dosvědčuje, že jsme dítky Boží;[356] tento Duch je závdavkem našeho dědictví a jím jsme zpečetěni ke dni vykoupení.[357]

353. *Židům 6:11,19.* ***354.*** *Židům 6:17,18.* ***355.*** *2. Petrova 1:4,5,10,11. 1. Janova 2:3. 1. Janova 3:14. 2. Korintským 1:12.* ***356.*** *Římanům 8:15,16.* ***357.*** *Efezským 1:13,14. Efezským 4:30. 2. Korintským 1:21.*

III. Tato neomylná jistota nenáleží k podstatě víry tak, aby pravý věřící nemohl dlouho čekat a zápasit s mnohými obtížemi, dříve než se jí stane účastným.[358] Jsa však Duchem uschopněn poznat věci, které jsou mu od Boha zdarma darovány, může jí bez mimořádného zjevení dosáhnout správným užíváním řádných prostředků.[359] Proto je povinností každého vynaložit všechnu pilnost, aby učinil jistým své povolání a vyvolení,[360] aby se tak jeho srdce rozšířilo v pokoji a radosti v Duchu svatém, v lásce a vděčnosti k Bohu a v síle a ochotné radosti při plnění povinností poslušnosti,[361] což jsou vlastní plody této jistoty; tak daleko je ona od toho, aby lidi sváděla k nevázanosti.[362]

358. *1. Janova 5:13. Izaiáš 50:10. Marek 9:24. Žalmy 88. Žalmy 77:1-12.* ***359.*** *1. Korintským 2:12. 1. Janova 4:13. Židům 6:11,12. Efezským 3:17-19.* ***360.*** *2. Petrova 1:10.* ***361.*** *Římanům 5:1,2,5. Římanům 14:17. Římanům 15:13. Efezským 1:3,4. Žalmy 4:6,7. Žalmy 119:32.* ***362.*** *1. Janova 2:1,2. Římanům 6:1,2. Titovi 2:11,12,14. 2. Korintským 7:1. Římanům 8:1,12. 1. Janova 3:2,3. Žalmy 130:4. 1. Janova 1:6,7.*

IV. Pravým věřícím může být jistota jejich spasení rozličnými způsoby otřesena, zmenšena a přerušena: nedbalostí v jejím zachovávání; upadnutím do nějakého zvláštního hříchu, který raní svědomí a zarmucuje Ducha; nějakým náhlým nebo prudkým pokušením; tím, že Bůh odejme světlo své tváře a dopustí, aby i ti, kdo se Ho bojí, chodili v temnotách a neměli světla.[363] Nikdy však nejsou zcela zbaveni onoho semene Božího a života víry, oné lásky ke Kristu a k bratřím, oné upřímnosti srdce a svědomitosti v povinnosti, z nichž může být tato jistota působením Ducha v pravý čas obnovena[364] a jimiž jsou mezitím drženi, aby neupadli do naprostého zoufalství.[365]

363. *Píseň Šalomounova 5:2,3,6. Žalmy 51:8,12,14. Efezským 4:30,31. Žalmy 77:1-10. Matouš 26:69-72.* ***364.*** *1. Janova 3:9. Lukáš 22:32. Job 13:15. Žalmy 73:15. Žalmy 51:8,12.* ***365.*** *Micheáš 7:7-9. Jeremiáš 32:40. Izaiáš 54:7-10. Žalmy 22:1. Žalmy 88.*

19. O Zákonu Božím

I. Bůh dal Adamovi zákon jakožto smlouvu skutků, jímž zavázal jej i všechno jeho potomstvo k osobní, úplné, přesné a ustavičné poslušnosti. Zaslíbil mu život, bude-li jej plnit, a pohrozil mu smrtí, přestoupí-li jej, a obdařil ho mocí a schopností jej zachovávat.[366]

366. *1. Mojžíšova 1:26. 1. Mojžíšova 2:17. Římanům 2:14,15. Římanům 10:5. Římanům 5:12,19. Galatským*

3:10,12. Kazatel 7:29. Job 28:28.

II. Tento zákon zůstal i po pádu Adamově dokonalým pravidlem spravedlnosti a jako takový byl Bohem vydán na hoře Sinaj v deseti přikázáních a napsán na dvou deskách:[367] první čtyři přikázání obsahují naše povinnosti k Bohu a ostatních šest naše povinnosti k člověku.[368]

367. *Jakubova 1:25. Jakubova 2:8,10,11,12. Římanům 13:8,9. 5. Mojžíšova 5:32. 5. Mojžíšova 10:4. 2. Mojžíšova 34:1.* ***368.*** *Matouš 22:37-40.*

III. Kromě tohoto zákona, obecně nazývaného mravním, ráčil Bůh dát izraelskému lidu jakožto církvi nedospělé zákony obřadní, obsahující rozličná předobrazná ustanovení, zčásti týkající se bohoslužby, jež předznamenávala Krista, Jeho milosti, skutky, utrpení a dobrodiní,[369] a zčásti podávající rozličná poučení o mravních povinnostech.[370] Všechny tyto obřadní zákony jsou nyní pod Novým zákonem zrušeny.[371]

369. *Židům 9:1-28. Galatským 4:1-3. Kolossenským 2:17 .* ***370.*** *1. Korintským 5:7. 2. Korintským 6:17. Judova 1:23.* ***371.*** *Kolossenským 2:14,16,17. Daniel 9:27. Efezským 2:15,16.*

IV. Izraelitům jakožto politickému tělesu dal Bůh také rozličné soudní zákony, které pominuly spolu se státem onoho lidu. Proto nyní nezavazují žádný jiný lid dále, než jak to může vyžadovat jejich obecná spravedlivost.[372]

372. *2. Mojžíšova 21:1-36. 2. Mojžíšova 22:1-29. 1. Mojžíšova 49:10. 1. Petrova 2:13,14. Matouš 5:17,38,39. 1. Korintským 9:8-10.*

V. Mravní zákon navždy zavazuje všechny, ospravedlněné stejně jako ostatní, k poslušnosti vůči němu,[373] a to nejen pro látku, kterou obsahuje, nýbrž i pro autoritu Boha Stvořitele, který jej vydal.[374] Ani Kristus v evangeliu tento závazek nijak neruší, nýbrž jej velice posiluje.[375]

373. *Římanům 13:8-10. Efezským 6:2. 1. Janova 2:3,4,7,8.* ***374.*** *Jakubova 2:10,11.* ***375.*** *Matouš 5:17-19. Jakubova 2:8. Římanům 3:31.*

VI. Ačkoli praví věřící nejsou pod zákonem jakožto smlouvou skutků, aby jím byli ospravedlněni nebo odsouzeni,[376] je jim přece, stejně jako jiným, k velikému užitku: jakožto pravidlo života je zpravuje o vůli Boží a o jejich povinnosti a vede je a zavazuje, aby podle ní chodili;[377] odkrývá jim také hříšné poskvrny jejich přirozenosti, srdcí i životů.[378] Zkoumajíce se jím, mohou tak dojít hlubšího usvědčení z hříchu, pokoření pro něj a nenávisti k němu[379] a spolu s tím jasnějšího poznání, jak potřebují Krista a dokonalost Jeho poslušnosti.[380]

Znovuzrozeným je zákon rovněž k užitku tím, že krotí jejich porušenost, neboť zakazuje hřích;[381] a jeho pohrůžky slouží k tomu, aby jim ukázaly, co si zasluhují i jejich hříchy a jaká soužení mohou za ně v tomto životě očekávat, ačkoli jsou osvobozeni od kletby, kterou zákon hrozí.[382] Podobně jim zaslíbení zákona ukazují, že Bůh schvaluje poslušnost a jaká požehnání mohou očekávat, když ji plní,[383] ačkoli ne jako něco, co by jim náleželo ze zákona jakožto smlouvy skutků.[384] Činí-li tedy člověk dobré a zdržuje-li se zlého proto, že zákon k jednomu povzbuzuje a od druhého odstrašuje, není to důkazem, že je pod zákonem, a ne pod milostí.[385]

376. *Římanům 6:14. Galatským 2:16. Galatským 3:13. Galatským 4:4,5. Skutky apoštolské 13:39. Římanům 8:1.* ***377.*** *Římanům 7:12,22,25. Žalmy 119:4-6. 1. Korintským 7:19. Galatským 5:14,16. Galatským 5:18-23.* ***378.*** *Římanům 7:7. Římanům 3:20.* ***379.*** *Jakubova 1:23-25. Římanům 7:9,14,24. Římanům 8:3,4.* ***380.*** *Galatským 3:24. Římanům 7:24,35. Římanům 8:3,4.* ***381.*** *Jakubova 2:11. Žalmy 119:101,104,128.* ***382.*** *Ezdráš 9:13,14. Žalmy 89:30-34.* ***383.*** *3. Mojžíšova 26:1-14. 2. Korintským 6:16. Efezským 6:2,3. Žalmy 37. Matouš 5:5. Žalmy 19:11.* ***384.*** *Galatským 2:16. Lukáš 17:10.* ***385.*** *Římanům 6:12,14. 1. Petrova 3:8. Žalmy 34:12-16.*

Židům 12:28,29.

VII. Výše zmíněná užití zákona nejsou v rozporu s milostí evangelia, nýbrž se s ní líbezně snášejí.[386] Neboť Duch Kristův podmaňuje a uschopňuje vůli člověka, aby svobodně a radostně činila to, co vůle Boží, zjevená v zákoně, vyžaduje, aby bylo činěno.[387]

386. *Galatským 3:21.* ***387.*** *Ezechiel 36:27. Jeremiáš 31:33. Židům 8.*

20. O křesťanské svobodě a o svobodě svědomí

I. Svoboda, kterou Kristus získal pro věřící pod evangeliem, spočívá v jejich osvobození od viny hříchu, od odsuzujícího hněvu Božího a od kletby mravního zákona;[388] a v tom, že jsou vysvobozeni z tohoto přítomného zlého světa, z otroctví Satanova a z panství hříchu,[389] od zla soužení, od osténu smrti, od vítězství hrobu a od věčného zatracení.[390] Spočívá také v jejich svobodném přístupu k Bohu[391] a v tom, že Mu prokazují poslušnost nikoli z otrocké bázně, nýbrž ze synovské lásky a s ochotnou myslí.[392] To vše bylo společné i věřícím pod zákonem.[393] Pod Novým zákonem je však svoboda křesťanů dále rozšířena v tom, že jsou prosti jha obřadního zákona, jemuž byla podrobena židovská církev,[394] a ve větší smělosti přístupu k trůnu milosti[395] a v plnějším udílení svobodného Ducha Božího, než jakého se obvykle dostávalo věřícím pod zákonem.[396]

388. *Titovi 2:14. 1. Tessalonicenským 1:10. Galatským 3:13.* ***389.*** *Galatským 1:4. Kolossenským 1:13. Skutky apoštolské 26:18. Římanům 6:14.* ***390.*** *Římanům 8:28. Žalmy 119:71. 1. Korintským 15:54-57. Římanům 8:1.* ***391.*** *Římanům 5:1,2.* ***392.*** *Římanům 8:14,15. 1. Janova 4:18.* ***393.*** *Galatským 3:9,14.* ***394.*** *Galatským 4:1,2,3,6,7. Galatským 5:1. Skutky apoštolské 15:10,11.* ***395.*** *Židům 4:14,16. Židům 10:19-22.* ***396.*** *Jan 7:38,39. 2. Korintským 3:13,17,18.*

II. Bůh sám je jediným Pánem svědomí[397] a ponechal je svobodné od lidských učení a přikázání, která jsou v čemkoli v rozporu s Jeho Slovem anebo jsou ve věcech víry či bohoslužby mimo ně.[398] Věřit tedy takovým učením nebo poslouchat takových přikázání ze svědomí znamená zrazovat pravou svobodu svědomí;[399] a vyžadovat implicitní víru a absolutní a slepou poslušnost znamená ničit svobodu svědomí i rozum.[400]

397. *Jakubova 4:12. Římanům 14:4.* ***398.*** *Skutky apoštolské 4:19. Skutky apoštolské 5:29. 1. Korintským 7:23. Matouš 23:8-10. 2. Korintským 1:24. Matouš 15:9.* ***399.*** *Kolossenským 2:20,22,23. Galatským 1:10. Galatským 2:4,5. Galatským 5:1.* ***400.*** *Římanům 10:17. Římanům 14:23. Izaiáš 8:20. Skutky apoštolské 17:11. Jan 4:22. Ozeáš 5:11. Zjevení Janovo 13:12,16,17. Jeremiáš 8:9.*

III. Ti, kdo pod záminkou křesťanské svobody páchají nějaký hřích nebo chovají nějakou nečistou žádost, tím ruší cíl křesťanské svobody, jímž je, abychom, vysvobozeni z rukou svých nepřátel, beze strachu sloužili Pánu v svatosti a spravedlnosti před Ním po všechny dny svého života.[401]

401. *Galatským 5:13. 1. Petrova 2:16. 2. Petrova 2:19. Jan 8:34. Lukáš 1:74,75.*

IV. Ti, kdo pod záminkou křesťanské svobody odporují jakékoli zákonné moci nebo jejímu zákonnému výkonu, ať světské, či církevní, protiví se Božímu zřízení. Neboť moci, které Bůh ustanovil, a svoboda, kterou Kristus získal, nejsou Bohem určeny k tomu, aby se navzájem ničily, nýbrž aby se vzájemně podpíraly a zachovávaly.[402] A ti, kdo šíří takové názory nebo udržují takové praktiky, které odporují světlu přirozenosti nebo známým zásadám křesťanství (ať jde o víru, bohoslužbu či způsob života) nebo moci zbožnosti; anebo takové bludné názory či praktiky, které buď svou vlastní povahou, nebo způsobem, jímž jsou šířeny či udržovány, ničí vnější pokoj a řád, jejž Kristus ustanovil v církvi, mohou být právoplatně povoláni k odpovědnosti a lze proti nim zakročit církevní kázní[403] [a mocí světské vrchnosti.[404]]

402. *Matouš 12:25. 1. Petrova 2:13,14,16. Římanům 13:1-8. Židům 13:17.* ***403.*** *Římanům 1:32. 1. Korintským 5:1,5,11,13. 2. Janova 1:10,11.* ***404.*** *5. Mojžíšova 13:6-12. Římanům 13:3,4. 2. Janova 1:10,11.*

21. O náboženském uctívání a o dni sabatu

I. Světlo přirozenosti ukazuje, že je Bůh, který má panství a svrchovanost nade vším, je dobrý a činí dobře všem, a proto je třeba se Ho bát, milovat Ho, chválit, vzývat, doufat v Něho a sloužit Mu ze všeho srdce, ze vší duše a ze vší síly.[405] Avšak přijatelný způsob uctívání pravého Boha je ustanoven Jím samým a tak ohraničen Jeho vlastní zjevenou vůlí, že nesmí být uctíván podle lidských představ a výmyslů nebo podle našeptávání Satanova, pod jakýmkoli viditelným zpodobením ani jakýmkoli jiným způsobem, který není předepsán v Písmu svatém.[406]

405. *Římanům 1:20. Skutky apoštolské 17:24. Žalmy 119:68. Jeremiáš 10:7. Žalmy 62:8. Římanům 10:12. Žalmy 6:8. Jozue 24:14. Marek 12:33.* ***406.*** *5. Mojžíšova 12:32. Matouš 15:9. Skutky apoštolské 17:25 . Matouš 4:9,10.*

II. Náboženské uctívání má být vzdáváno Bohu, Otci, Synu a Duchu svatému, a jedině Jemu;[407] nikoli andělům, svatým ani žádnému jinému stvoření.[408] Od pádu se uctívání děje skrze Prostředníka, a to ne prostřednictvím nikoho jiného než jedině Krista.[409]

407. *Matouš 4:10. Jan 5:23. 2. Korintským 13:14.* ***408.*** *Kolossenským 2:18. Zjevení Janovo 19:10.* ***409.*** *Jan 14:6. 1. Timoteovi 2:5. Efezským 2:18.*

III. Modlitba s díkůvzdáním, jakožto zvláštní součást náboženského uctívání,[410] je od Boha vyžadována ode všech lidí.[411] Aby však byla přijata, má být konána ve jménu Syna,[412] s pomocí Jeho Ducha svatého,[413] podle Jeho vůle,[414] s porozuměním, uctivostí, pokorou, vroucností, vírou, láskou a vytrvalostí;[415] a je-li konána

hlasitě, má být v známém jazyce.[416]

410. *Filipenským 4:6.* ***411.*** *Žalmy 65:2.* ***412.*** *Jan 14:13,14. 1. Petrova 2:5.* ***413.*** *Římanům 8:26.* ***414.*** *1. Janova 4:14.* ***415.*** *Žalmy 47:7. Kazatel 5:1,2. Židům 12:28. 1. Mojžíšova 18:27. Jakubova 5:16.* ***416.*** *1. Korintským 14:14.*

IV. Modlit se má za věci dovolené[417] a za všechny druhy lidí, kteří žijí nebo kteří budou žít v budoucnu,[418] nikoli však za mrtvé[419] ani za ty, o nichž lze vědět, že zhřešili hříchem k smrti.[420]

417. *1. Janova 5:14.* ***418.*** *1. Timoteovi 2:1,2. Jan 17:20.* ***419.*** *2. Samuelova 12:21-23. Lukáš 16:25,26.* ***420.*** *1. Janova 5:16.*

V. K řádnému náboženskému uctívání Boha náležejí:[421] čtení Písma s nábožnou bázní,[422] zdravé kázání[423] a svědomité slyšení Slova v poslušnosti Bohu, s porozuměním, vírou a uctivostí;[424] zpěv žalmů s milostí v srdci;[425] jakož i náležité vysluhování a důstojné přijímání svátostí ustanovených Kristem. Kromě toho mají být svatým a nábožným způsobem užívány,[426] každé ve svém čase a příležitosti:[427] náboženské přísahy,[428] sliby,[429] slavnostní posty [430] a díkůvzdání při zvláštních příležitostech.[431]

421. *Matouš 28:19. 1. Korintským 11:23-29. Skutky apoštolské 2:42.* ***422.*** *Skutky apoštolské 15:21. Zjevení Janovo 1:3.* ***423.*** *2. Timoteovi 4:2.* ***424.*** *Jakubova 1:22. Skutky apoštolské 10:33. Matouš 13:19.* ***425.*** *Kolossenským 3:16. Efezským 5:19. Jakubova 5:13.* ***426.*** *Židům 12:28.* ***427.*** *Ester 9:22. Žalmy 107:1.* ***428.*** *5. Mojžíšova 6:13. Nehemiáš 10:29.* ***429.*** *Izaiáš 19:21. Kazatel 5:4,5.* ***430.*** *Joel 2:12. Ester 4:16. Matouš 9:15. 1. Korintským 7:5.* ***431.*** *Žalmy 107. Ester 9:22.*

VI. Ani modlitba, ani žádná jiná součást náboženského uctívání není nyní pod evangeliem vázána k nějakému místu ani se nestává přijatelnější podle místa, kde se koná, nebo k němuž se obrací.[432] Neboť Bůh má být uctíván na každém místě,[433] v duchu a v

pravdě,[434] a to denně,[435] jak v soukromí v rodinách,[436] tak v skrytu každým o samotě.[437] A tím slavnostněji ve veřejných shromážděních, která se nemají z nedbalosti nebo úmyslně zanedbávat či opouštět, když k nim Bůh svým Slovem nebo prozřetelností volá.[438]

432. *Jan 4:21.* ***433.*** *Malachiáš 1:11. 1. Timoteovi 2:8.* ***434.*** *Jan 4:23,24.* ***435.*** *Matouš 6:11.* ***436.*** *Jeremiáš 10:25. 5. Mojžíšova 6:6,7. Job 1:5.* ***437.*** *Matouš 6:6.* ***438.*** *Izaiáš 56:6,7. Židům 10:25. Přísloví 1:20,21,24.*

VII. Jako náleží k zákonu přirozenosti, aby obecně byla náležitá část času oddělena k uctívání Boha, tak Bůh ve svém Slově pozitivním, mravním a trvalým přikázáním, které zavazuje všechny lidi ve všech dobách, zvláště ustanovil jeden den ze sedmi za sabat, aby byl Jemu světíván.[439] Od počátku světa až do vzkříšení Kristova to byl poslední den týdne; od vzkříšení Kristova však byl změněn na první den týdne,[440] který se v Písmu nazývá dnem Páně[441] a má být až do konce světa zachováván jako křesťanský sabat.[442]

439. *2. Mojžíšova 20:8,10,11.* ***440.*** *1. Mojžíšova 2:2,3. 1. Korintským 16:1,2. Skutky apoštolské 20:7.* ***441.*** *Zjevení Janovo 1:10.* ***442.*** *2. Mojžíšova 20:8,10. Matouš 5:17,18.*

VIII. Tento sabat se tedy Pánu zachovává svatý tehdy, když lidé po náležité přípravě svých srdcí a po předchozím uspořádání svých obecných záležitostí nejenom zachovávají po celý den svatý odpočinek od svých vlastních prací, slov a myšlenek týkajících se jejich světských zaměstnání a zábav,[443] nýbrž také jsou po všechen ten čas zaujati veřejným i soukromým konáním Jeho bohoslužby a povinnostmi nutnosti a milosrdenství.[444]

443. *2. Mojžíšova 20:8. 2. Mojžíšova 16:13,25,26,29,30. 2. Mojžíšova 31:15-17.* ***444.*** *Izaiáš 58:13. Matouš 12:1-13.*

22. O právoplatných přísahách a slibech

I. Právoplatná přísaha je součástí náboženského uctívání.[445] Při ní ten, kdo přísahá, ze spravedlivé příčiny slavnostně vzývá Boha za svědka toho, co tvrdí nebo slibuje, a aby jej soudil podle pravdivosti nebo nepravdivosti toho, co přísahá.[446]

445. *5. Mojžíšova 10:20.* ***446.*** *2. Mojžíšova 20:7. 3. Mojžíšova 19:12. 1. Korintským 1:23. 2. Paralipomenon 6:22,23.*

II. Jedině jménem Božím mají lidé přísahat, a to s veškerou svatou bázní a uctivostí.[447] Proto přísahat marně nebo ukvapeně tímto slavným a hrozným jménem nebo vůbec přísahat při čemkoli jiném je hříšné a má být v ošklivosti.[448] Avšak jako je přísaha ve věcech závažných a důležitých oprávněna Slovem Božím pod Novým zákonem stejně jako pod Starým,[449] tak má být v takových věcech právoplatná přísaha, je-li uložena právoplatnou autoritou, složena.[450]

447. *5. Mojžíšova 6:13.* ***448.*** *2. Mojžíšova 20:7. Jeremiáš 5:7. Matouš 5:34,37. Jakubova 5:12.* ***449.*** *Židům 6:16. 2. Korintským 1:23.* ***450.*** *1. Královská 8:31. Nehemiáš 13:25.*

III. Kdokoli skládá přísahu, má náležitě uvážit závažnost tak slavnostního úkonu a nemá při ní tvrdit nic jiného než to, o čem je plně přesvědčen, že je pravda.[451] Nikdo se také nesmí přísahou zavazovat k ničemu jinému než k tomu, co je dobré a spravedlivé a co za takové pokládá, a co je schopen a odhodlán vykonat.[452] [Je však hříchem odmítnout přísahu týkající se něčeho dobrého a spravedlivého, je-li uložena právoplatnou autoritou.[453]]

451. *Jeremiáš 4:2. 2. Mojžíšova 20:7.* ***452.*** *1. Mojžíšova 24:2,3,5. 1. Mojžíšova 24:6-9.* ***453.*** *4. Mojžíšova 5:19-21. Nehemiáš 5:12.*

IV. Přísaha má být skládána v jasném a obecném smyslu slov, bez dvojznačnosti nebo mentální výhrady.[454] K hříchu zavázat nemůže; avšak v čemkoli, co není hříšné, zavazuje, byla-li složena, k plnění, i kdyby to bylo ke škodě samého přísahajícího;[455] a

nemá být porušena, ani kdyby byla učiněna kacířům nebo nevěřícím.[456]

454. *Jeremiáš 4:2. Žalmy 24:4.* ***455.*** *1. Samuelova 25:22,32,33,34. Žalmy 15:4.* ***456.*** *Ezechiel 17:16,18,19. Jozue 9:18,19. 2. Samuelova 21:1.*

V. Slib je podobné povahy jako přísaha slibná a má být činěn se stejnou náboženskou péčí a plněn se stejnou věrností.[457]

457. *Izaiáš 19:21. Žalmy 61:8. Kazatel 5:4-6. Žalmy 66:13,14.*

VI. Slib se nemá činit žádnému stvoření, nýbrž jedině Bohu.[458] A aby byl přijat, má být činěn dobrovolně, z víry a ze svědomí povinnosti, na znamení vděčnosti za přijaté milosrdenství nebo k obdržení toho, čeho se nám nedostává. Tím se přísněji zavazujeme k nutným povinnostem nebo k jiným věcem, pokud a dokud k jejich náležitému plnění mohou napomáhat.[459]

458. *Žalmy 76:11. Jeremiáš 44:25,26.* ***459.*** *1. Mojžíšova 28:20-22. 5. Mojžíšova 23:21-23. Žalmy 50:14. 1. Samuelova 1:11. Žalmy 66:13,14. Žalmy 132:2-5.*

VII. Nikdo nesmí slibovat, že učiní něco, co je zakázáno ve Slově Božím, nebo co by bránilo nějaké povinnosti v něm přikázané, anebo co není v jeho vlastní moci a k jehož vykonání nemá od Boha žádné zaslíbení ani schopnost.[460] V těchto ohledech jsou papeženské mnišské sliby doživotního celibátu, vyznávané chudoby a řeholní poslušnosti tak daleko od toho, aby byly stupni vyšší dokonalosti, že jsou to naopak pověrečná a hříšná osidla, do nichž se žádný křesťan nesmí zaplést.[461]

460. *Skutky apoštolské 23:12,14. Marek 6:26. 4. Mojžíšova 30:5,8,12,13.* ***461.*** *Matouš 19:11,12. 1. Korintským 7:2,9. Efezským 4:28. 1. Petrova 4:2. 1. Korintským 7:23.*

23. O světské vrchnosti

I. Bůh, svrchovaný Pán a Král celého světa, ustanovil světskou vrchnost, aby pod Ním byla nad lidem ke své vlastní slávě a k obecnému dobru. K tomu cíli ji ozbrojil mocí meče k obraně a povzbuzení dobrých a k trestání zločinců.[462]

462. *Římanům 13:1-4. 1. Petrova 2:13,14.*

II. Křesťanům je dovoleno přijmout a vykonávat úřad vrchnosti, jsou-li k němu povoláni.[463] Při jeho správě mají zvláště zachovávat zbožnost, spravedlnost a pokoj podle zdravých zákonů každého státu;[464] a k tomu cíli mohou nyní pod Novým zákonem právoplatně vést válku ze spravedlivých a nutných příčin.[465]

463. *Přísloví 8:15,16. Římanům 13:1,2,4.* ***464.*** *Žalmy 2:10-12. 1. Timoteovi 2:2. Žalmy 82:3,4. 1. Petrova 2:13 . 2. Samuelova 23:3.* ***465.*** *Lukáš 3:14. Římanům 13:4. Matouš 8:9,10. Zjevení Janovo 17:14,16. Skutky apoštolské 10:1,2.*

III. Světská vrchnost si nesmí osobovat vysluhování Slova a svátostí ani moc klíčů království nebeského.[466] Má však pravomoc, a je to její povinnost, učinit opatření, aby v církvi byla zachována jednota a pokoj, aby pravda Boží byla zachována čistá a celá, aby všechna rouhání a kacířství byla potlačena, všechna porušení a zlořády v bohoslužbě a kázni zamezeny nebo napraveny a všechna Boží ustanovení náležitě zavedena, vysluhována a zachovávána.[467] K lepšímu provedení toho všeho má moc svolávat synody, být na nich přítomna a dbát o to, aby cokoli se na nich projednává, bylo podle mysli Boží.[468]

466. *2. Paralipomenon 26:18. Matouš 16:19. Matouš 18:17.* ***467.*** *Izaiáš 49:23. Žalmy 122:9. Ezdráš 7:23. Ezdráš 7:25-28.* ***468.*** *2. Paralipomenon 19:8-11.*

IV. Povinností lidu je modlit se za vrchnost,[469] ctít její osoby,[470] odvádět jí daně a jiné poplatky,[471] poslouchat jejích právoplatných rozkazů a být podřízen její moci pro svědomí.[472] Nevěra nebo rozdílnost náboženství neruší spravedlivou a zákonnou moc vrchnosti ani nezprošťuje lid povinné poslušnosti

vůči ní;[473] od této poslušnosti nejsou vyňaty ani osoby církevní;[474] tím méně má papež nějakou moc nebo pravomoc nad vrchnostmi v jejich panstvích nebo nad kýmkoli z jejich lidu, a nejméně ze všeho moc zbavit je jejich panství nebo života, ať by je uznal za kacíře, nebo pod jakoukoli jinou záminkou.[475]

469. *1. Timoteovi 2:1,2.* ***470.*** *1. Petrova 2:17.* ***471.*** *Římanům 13:6,7.* ***472.*** *Římanům 13:5. Titovi 3:1.* ***473.*** *1. Petrova 2:13,14,16.* ***474.*** *Římanům 13:1. 1. Královská 2:35. Skutky apoštolské 25:9-11. 2. Petrova 2:1,10,11. Judova 1:8-11.* ***475.*** *2. Tessalonicenským 2:4. Zjevení Janovo 13:15-17.*

24. O manželství a rozvodu

I. Manželství má být mezi jedním mužem a jednou ženou. Žádnému muži není dovoleno mít současně více než jednu manželku ani žádné ženě více než jednoho manžela.[476]

476. *1. Mojžíšova 2:24. Matouš 19:5,6. Přísloví 2:17.*

II. Manželství bylo ustanoveno ke vzájemné pomoci manžela a manželky,[477] k rozmnožení lidského pokolení řádným potomstvem a církve svatým semenem[478] a k předcházení nečistotě.[479]

477. *1. Mojžíšova 2:18.* ***478.*** *Malachiáš 2:15.* ***479.*** *1. Korintským 7:2,9.*

III. Všem druhům lidí, kteří jsou schopni s rozvahou dát svůj souhlas,[480] je dovoleno uzavřít manželství. Povinností křesťanů je však vstupovat do manželství jedině v Pánu;[481] a proto ti, kdo vyznávají pravé reformované náboženství, nemají uzavírat manželství s nevěřícími, papeženci nebo jinými modloslužebníky; a ti, kdo jsou zbožní, se nemají ani spřahat v nerovné jho tím, že by uzavírali manželství s lidmi, kteří jsou ve svém životě zjevně bezbožní nebo zastávají kacířství hodná zatracení.[482]

480. *Židům 13:4. 1. Timoteovi 4:3. 1. Korintským 7:36-38. 1. Mojžíšova 24:57,58.* ***481.*** *1. Korintským 7:39.*

482. *1. Mojžíšova 34:14. 2. Mojžíšova 34:16. 5. Mojžíšova 7:3,4.*

IV. Manželství nemá být uzavíráno v stupních pokrevenství nebo švagrovství zakázaných ve Slově Božím.[483] Takové krvesmilné sňatky nemohou být nikdy učiněny právoplatnými žádným lidským zákonem ani souhlasem stran, aby tyto osoby mohly spolu žít jako muž a žena.[484] [Muž si nesmí vzít žádnou příbuznou své manželky bližší pokrevně, než jakou by si směl vzít ze svých vlastních příbuzných; ani žena žádného příbuzného svého manžela bližšího pokrevně, než jakého by si směla vzít ze svých vlastních.[487]]

483. *3. Mojžíšova 18:1-30. 1. Korintským 5:1. Amos 2:7.*
484. *Marek 6:18. 3. Mojžíšova 18:24-28.* ***487.*** *3. Mojžíšova 20:19,21.*

V. Cizoložství nebo smilstvo, spáchané po zasnoubení, je-li odhaleno před sňatkem, dává nevinné straně spravedlivý důvod zasnoubení zrušit.[488] V případě cizoložství po sňatku je nevinné straně dovoleno žádat o rozvod[489] a po rozvodu vstoupit do manželství s jinou osobou, jako by provinilá strana byla mrtvá.[490]

488. *Matouš 1:18-20.* ***489.*** *Matouš 5:31,32.* ***490.*** *Matouš 19:9. Římanům 7:2,3.*

VI. Ačkoli porušenost člověka je taková, že bývá náchylná vyhledávat důvody, jak nepatřičně rozloučit ty, které Bůh spojil v manželství, přece nic kromě cizoložství nebo takového zlovolného opuštění, kterému nelze nijak odpomoci ani skrze církev, ani skrze světskou vrchnost, není dostatečnou příčinou k rozvázání svazku manželského.[491] V takovém případě se má zachovávat veřejný a řádný postup a dotčené osoby nemají být ponechány vlastní vůli a vlastnímu uvážení ve své vlastní věci.[492]

491. *Matouš 19:8,9. 1. Korintským 7:15. Matouš 19:6.*
492. *5. Mojžíšova 24:1-4.*

25. O církvi

I. Katolická neboli všeobecná církev, která je neviditelná, sestává z úplného počtu vyvolených, kteří byli, jsou a budou shromážděni v jedno pod Kristem, svou Hlavou; a je nevěstou, tělem, plností toho, jenž naplňuje všechno ve všem.[493]

493. *Efezským 1:10,22,23. Efezským 5:23,27,32. Kolossenským 1:18.*

II. Viditelná církev, která je pod evangeliem rovněž katolická neboli všeobecná (není omezena na jeden národ, jako tomu bylo dříve pod zákonem), sestává ze všech těch, kdo po celém světě vyznávají pravé náboženství,[494] spolu s jejich dětmi;[495] a je královstvím Pána Ježíše Krista,[496] domem a rodinou Boží,[497] mimo niž není řádné možnosti spasení.[498]

494. *1. Korintským 1:2. 1. Korintským 12:12,13.* ***495.*** *1. Korintským 7:14. Skutky apoštolské 2:39. Ezechiel 16:20,21. Římanům 11:16. 1. Mojžíšova 3:15. 1. Mojžíšova 17:7.* ***496.*** *Matouš 13:17. Izaiáš 9:7.* ***497.*** *Efezským 2:19. Efezským 3:15.* ***498.*** *Skutky apoštolské 2:47.*

III. Této katolické viditelné církvi dal Kristus službu, výroky a ustanovení Boží ke shromažďování a zdokonalování svatých v tomto životě až do skonání světa; a svou vlastní přítomností a svým Duchem je podle svého zaslíbení činí k tomu účinnými.[499]

499. *1. Korintským 12:28. Efezským 4:11-13. Matouš 28:19,20. Izaiáš 59:21.*

IV. Tato katolická církev byla někdy více, jindy méně viditelná.[500] A jednotlivé církve, které jsou jejími údy, jsou více či méně čisté podle toho, jak je v nich učení evangelia vyučováno a přijímáno, jak jsou vysluhována ustanovení a jak více či méně čistě je konáno veřejné uctívání.[501]

500. *Římanům 11:3,4. Zjevení Janovo 12:6,14.* ***501.*** *1. Korintským 5:6,7. Zjevení Janovo 2:1-29. Zjevení Janovo 3:1-22.*

V. Nejčistší církve pod nebem podléhají jak příměsi, tak bludu;[502] a některé se zvrhly natolik, že se staly nikoli církvemi Kristovými, nýbrž synagogami Satanovými.[503] Přesto bude na zemi vždy církev, aby uctívala Boha podle Jeho vůle.[504]

502. *1. Korintským 13:12. Zjevení Janovo 2:1-29. Zjevení Janovo 3:1-22.* ***503.*** *Zjevení Janovo 18:2. Římanům 11:18-22.* ***504.*** *Matouš 16:18. Žalmy 72:17. Žalmy 102:28. Matouš 28:19,20.*

VI. Není jiné Hlavy církve kromě Pána Ježíše Krista;[505] a papež římský nemůže být v žádném smyslu její hlavou. […, nýbrž je oním Antikristem, oním člověkem hříchu a synem zatracení, který se v církvi vyvyšuje proti Kristu a proti všemu, co slove Bůh.[506]]

505. *Kolossenským 1:18. Efezským 1:22.* ***506.*** *Matouš 23:8-10. 2. Tessalonicenským 2:3,4,8,9. Zjevení Janovo 13:6.*

26. O společenství svatých

I. Všichni svatí, kteří jsou spojeni s Ježíšem Kristem, svou Hlavou, skrze Jeho Ducha a skrze víru, mají s Ním společenství v Jeho milostech, utrpeních, smrti, vzkříšení a slávě.[507] A jsouce spojeni jedni s druhými v lásce, mají vzájemné společenství v darech a milostech jedni druhých[508] a jsou zavázáni k plnění takových povinností, veřejných i soukromých, které vedou k jejich vzájemnému dobru, jak podle vnitřního, tak podle vnějšího člověka.[509]

507. *1. Janova 1:3. Efezským 3:16-19. Jan 1:16.* ***508.*** *Efezským 4:15,16. 1. Korintským 12:7. 1. Korintským 3:21-23. Kolossenským 2:19.* ***509.*** *1. Tessalonicenským 5:11,14. Římanům 1:11,12,14. 1. Janova 3:16-18. Galatským 6:10.*

II. Svatí jsou na základě svého vyznání povinni udržovat svaté obecenství a společenství v uctívání Boha a v konání jiných

duchovních služeb, které slouží k jejich vzájemnému vzdělání;[510] jakož i ve vzájemném pomáhání ve vnějších věcech podle svých rozličných schopností a potřeb. Toto společenství má být, jak Bůh dává příležitost, rozšířeno na všechny ty, kdo na každém místě vzývají jméno Pána Ježíše.[511]

510. *Židům 10:24,25. Skutky apoštolské 2:42,46. Izaiáš 2:3. 1. Korintským 11:20.* ***511.*** *Skutky apoštolské 2:44,45. 1. Janova 3:17. 2. Korintským 8:1-24. 2. Korintským 9:1-15. Skutky apoštolské 11:29,30.*

III. Toto společenství, které mají svatí s Kristem, nečiní je nijak účastnými podstaty Jeho božství ani v jakémkoli ohledu rovnými Kristu; a tvrdit jedno či druhé z toho je bezbožné a rouhavé.[512] Ani jejich vzájemné společenství jakožto svatých neruší ani neomezuje právní nárok či vlastnictví, které má každý ke svým statkům a majetku.[513]

512. *Kolossenským 1:18. 1. Korintským 8:6. Izaiáš 42:8. 1. Timoteovi 6:15,16. Žalmy 45:7. Židům 1:8,9.* ***513.*** *2. Mojžíšova 20:15. Efezským 4:28. Skutky apoštolské 5:4 .*

27. O svátostech

I. Svátosti jsou svatá znamení a pečeti smlouvy milosti,[514] bezprostředně ustanovené Bohem,[515] aby představovaly Krista a Jeho dobrodiní a potvrzovaly náš podíl na Něm;[516] a také aby činily viditelný rozdíl mezi těmi, kdo náležejí k církvi, a ostatním světem;[517] a aby je slavnostně zavazovaly ke službě Bohu v Kristu podle Jeho Slova.[518]

514. *Římanům 4:11. 1. Mojžíšova 17:7,10.* ***515.*** *Matouš 28:19. 1. Korintským 11:23.* ***516.*** *1. Korintským 10:16. 1. Korintským 11:25,26. Galatským 3:17.* ***517.*** *Římanům 15:8. 2. Mojžíšova 12:48. 1. Mojžíšova 34:14.* ***518.*** *Římanům 6:3,4.*

II. V každé svátosti je duchovní vztah neboli svátostné spojení mezi znamením a označovanou věcí, takže jména a účinky jednoho se připisují i druhému.[519]

519. *Matouš 26:27,28. 1. Mojžíšova 17:10. Titovi 3:5.*

III. Milost, která je projevována ve svátostech nebo skrze svátosti, jsou-li správně užívány, není udělována nějakou mocí, která by v nich byla; ani účinnost svátosti nezávisí na zbožnosti nebo úmyslu toho, kdo ji vysluhuje,[520] nýbrž na působení Ducha[521] a na slovu ustanovení, které spolu s příkazem opravňujícím k jejímu užívání obsahuje zaslíbení užitku pro ty, kdo ji důstojně přijímají.[522]

520. *Římanům 2:28,29.* ***521.*** *Matouš 3:11. 1. Korintským 12:13.* ***522.*** *Matouš 26:27,28.*

IV. V evangeliu jsou pouze dvě svátosti ustanovené Kristem, naším Pánem, totiž křest a večeře Páně. Žádnou z nich nesmí vysluhovat nikdo jiný než právoplatně ordinovaný služebník Slova.[523]

523. *Matouš 28:19. 1. Korintským 11:20,23. 1. Korintským 4:1. Židům 5:4.*

V. Svátosti Starého zákona byly, pokud jde o duchovní věci jimi označované a projevované, v podstatě tytéž jako svátosti Nového zákona.[524]

524. *1. Korintským 10:1-4.*

28. O křtu

I. Křest je svátost Nového zákona, ustanovená Ježíšem Kristem,[525] nejen k slavnostnímu přijetí pokřtěné osoby[526] do viditelné církve, nýbrž také proto, aby jí byl znamením a pečetí smlouvy milosti,[527] jejího vštípení v Krista,[528] znovuzrození,[529] odpuštění hříchů[530] a jejího odevzdání se Bohu skrze Ježíše Krista, aby chodila v novotě života.[531] Tato svátost má být z ustanovení samého Ježíše Krista zachovávána v Jeho církvi až do skonání světa.[532]

525. *Matouš 28:19.* ***526.*** *1. Korintským 12:13.* ***527.*** *Římanům 4:11. Kolossenským 2:11,12.* ***528.*** *Galatským 3:27. Římanům 6:5.* ***529.*** *Titovi 3:5.* ***530.*** *Marek 1:4.* ***531.*** *Římanům 6:3,4.* ***532.*** *Matouš 28:19,20.*

II. Vnějším prvkem, jehož se má při této svátosti užívat, je voda, kterou má být osoba pokřtěna ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého,[533] a to služebníkem evangelia, který je k tomu právoplatně povolán.

533. *Matouš 3:11. Jan 1:33. Matouš 28:19,20.*

III. Ponoření osoby do vody není nutné; křest je však správně vysluhován politím nebo pokropením osoby vodou.[535]

535. *Židům 9:10,19,20,21,22. Skutky apoštolské 2:41. Skutky apoštolské 16:33. Marek 7:4.*

IV. Pokřtěni mají být nejen ti, kdo skutečně vyznávají víru v Krista a poslušnost vůči Němu,[536] nýbrž i nemluvňata, děti jednoho nebo obou věřících rodičů.[537]

536. *Marek 16:15,16. Skutky apoštolské 8:37,38.* ***537.*** *1. Mojžíšova 17:7-9. Galatským 3:9,14. Kolossenským 2:11,12. Skutky apoštolské 2:38,39.*

V. Ačkoli pohrdat touto svátostí nebo ji zanedbávat je velký hřích,[538] přece milost a spasení nejsou s křtem spojeny tak neodlučitelně, že by nikdo nemohl být znovuzrozen nebo spasen bez křtu,[539] anebo že by všichni, kdo jsou pokřtěni, byli nepochybně znovuzrozeni.[540]

538. *Lukáš 7:30. 2. Mojžíšova 4:24-26.* ***539.*** *Římanům 4:11.* ***540.*** *Skutky apoštolské 8:13,23.*

VI. Účinnost křtu není vázána na onen okamžik, v němž je vysluhován.[541] Přesto však skrze správné užívání tohoto ustanovení je zaslíbená milost nejen nabízena, nýbrž Duchem svatým skutečně projevována a udělována těm (ať dospělým, nebo nemluvňatům), jimž ta milost náleží podle rady vlastní vůle Boží, v čase Jím ustanoveném.[542]

541. *Jan 3:5,8.* ***542.*** *Galatským 3:27. Titovi 3:5.*

VII. Svátost křtu se každé osobě vysluhuje pouze jednou.[543]

543. *Titovi 3:5.*

29. O večeři Páně

I. Pán náš Ježíš v noci, v níž byl zrazen, ustanovil svátost svého těla a krve, nazývanou večeře Páně. Tato svátost má být zachovávána v Jeho církvi až do skonání světa k ustavičné připomínce oběti, v níž ve své smrti obětoval sám sebe, k zapečetění všech jejích dobrodiní pravým věřícím, k jejich duchovnímu pokrmu a růstu v Něm, k jejich dalšímu zavázání ke všem povinnostem, které Mu jsou dlužni, a aby byla poutem a zárukou jejich společenství s Ním i jedněch s druhými jakožto údů Jeho tajemného těla.[544]

544. *1. Korintským 11:23-26. 1. Korintským 10:16,17,21. 1. Korintským 12:13.*

II. V této svátosti Kristus není obětován svému Otci, ani se vůbec nekoná žádná skutečná oběť na odpuštění hříchů živých nebo mrtvých.[545] Je to pouze připomínka oné jediné oběti, v níž sám sebe obětoval sám skrze sebe na kříži jednou provždy, a duchovní obětní dar veškeré možné chvály Bohu za ni.[546]
Proto je papeženská mešní oběť (jak ji nazývají) nanejvýš ohavnou urážkou jediné oběti Kristovy, která je jediným smírem za všechny hříchy vyvolených.[547]

545. *Židům 9:22,25,26,28.* ***546.*** *1. Korintským 11:24-26. Matouš 26:26,27.* ***547.*** *Židům 7:23,24,27. Židům 10:11,12,14,18.*

III. Pán Ježíš v této svátosti ustanovil své služebníky, aby lidu ohlašovali Jeho slovo ustanovení, aby se modlili a žehnali prvkům chleba a vína a tím je oddělovali od obecného užívání k užívání svatému; aby brali a lámali chléb, brali kalich a (přijímajíce také sami) podávali obojí přijímajícím;[548] avšak nikomu, kdo v tu chvíli není přítomen ve shromáždění.[549]

548. *Matouš 26:26-28. Marek 14:22-24.* ***549.*** *Skutky apoštolské 20:7. 1. Korintským 11:20.*

IV. Soukromé mše čili přijímání této svátosti o samotě, ať knězem, nebo kýmkoli jiným,[550] stejně jako odpírání kalicha lidu,[551] klanění se prvkům, jejich pozdvihování nebo nošení dokola k uctívání a jejich uchovávání k jakémukoli předstíranému náboženskému užívání, to vše odporuje povaze této svátosti a ustanovení Kristovu.[552]

550. *1. Korintským 10:16.* ***551.*** *Marek 14:23. 1. Korintským 10:25-29.* ***552.*** *Matouš 15:9.*

V. Vnější prvky v této svátosti, náležitě oddělené k užíváním ustanoveným Kristem, mají takový vztah k Němu ukřižovanému, že jsou někdy pravdivě, avšak pouze svátostně, nazývány jmény věcí, které představují, totiž tělem a krví Kristovou. [553] Podle podstaty a povahy však zůstávají i nadále pravdivě a pouze chlebem a vínem, jako byly předtím. [554]

553. *Matouš 16:26-28.* ***554.*** *1. Korintským 11:26-28. Matouš 26:29.*

VI. Učení, které tvrdí proměnu podstaty chleba a vína v podstatu těla a krve Kristovy (obecně nazývané transsubstanciace) skrze posvěcení knězem nebo jakýmkoli jiným způsobem, odporuje nejen Písmu, nýbrž i obecnému smyslu a rozumu; převrací povahu svátosti a bylo a je příčinou mnohonásobných pověr, ba i hrubých modlářství. [555]

555. *Skutky apoštolské 3:21. 1. Korintským 11:24-26.*

VII. Ti, kdo přijímají důstojně, [556] když vnějšně přijímají viditelné prvky této svátosti, tehdy také vnitřně skrze víru skutečně a opravdově, avšak nikoli masitě a tělesně, nýbrž duchovně, přijímají Krista ukřižovaného i všechna dobrodiní Jeho smrti a sytí se jimi. Tělo a krev Kristova tedy nejsou masitě a tělesně v chlebu a víně, s nimi ani pod nimi; jsou však v tomto ustanovení přítomny víře věřících skutečně, avšak duchovně, tak jako jsou prvky samy přítomny jejich vnějším smyslům. [557]

556. *1. Korintským 11:28.* ***557.*** *1. Korintským 10:16.*

VIII. Ačkoli nevědomí a zlí lidé přijímají vnější prvky této svátosti, přece nepřijímají věc jimi označovanou. Naopak tím, že k ní přistupují nehodně, stávají se vinnými tělem a krví Páně ke svému vlastnímu odsouzení. Proto všichni nevědomí a bezbožní lidé, jakož nejsou způsobilí požívat společenství s Ním, tak jsou i nehodni stolu Páně a nemohou, dokud takovými zůstávají, bez velikého hříchu proti Kristu mít účast na těchto svatých tajemstvích, [558] ani k nim být připuštěni. [559]

558. *1. Korintským 11:27-29.* ***559.*** *1. Korintským 5:6,7,13.*

30. O církevní kázni

I. Pán Ježíš jakožto Král a Hlava své církve ustanovil v ní správu v rukou nositelů církevních úřadů, odlišnou od světské vrchnosti. [560]

560. *Izaiáš 9:6,7. 1. Timoteovi 5:17. 1. Tessalonicenským 5:12. Skutky apoštolské 20:17,28. 1. Korintským 12:28. Židům 13:7,17,24. Matouš 28:18-20 .*

II. Těmto nositelům úřadů jsou svěřeny klíče království nebeského, na jejichž základě mají moc, každý podle své příslušnosti, zadržovat a odpouštět hříchy; zavírat to království před nekajícími, a to jak Slovem, tak kázní; a otevírat je kajícím hříšníkům službou evangelia a zproštěním kázně, jak toho okolnosti budou vyžadovat. [561]

561. *Matouš 18:17,18. Matouš 16:19. Jan 20:21-23. 2. Korintským 2:6-8.*

III. Církevní kázeň je nezbytná k napravení a získání provinilých bratří; k odstrašení jiných od podobných provinění; k vyčištění onoho kvasu, který by mohl nakazit celé těsto; k obhájení cti Kristovy a svatého vyznání evangelia; a k odvrácení hněvu Božího,

který by mohl spravedlivě dopadnout na církev, kdyby dopustila, aby smlouva Páně a její pečeti byly znesvěcovány notorickými a zatvrzelými provinilci. [562]

562. *1. Korintským 5:1-13. 1. Timoteovi 5:20. Matouš 7:6. 1. Timoteovi 1:20. 1. Korintským 11:27-34. Judova 1:23.*

IV. K lepšímu dosažení těchto cílů mají nositelé církevních úřadů postupovat napomenutím, dočasným vyloučením od svátosti večeře Páně a exkomunikací z církve, podle povahy přečinu a míry provinění dotyčné osoby. [564]

564. *1. Tessalonicenským 5:12. 2. Tessalonicenským 3:6,14,15. 1. Korintským 5:4,5,13. Matouš 18:17. Titovi 3:10.*

31. O synodách a koncilech

I. K lepší správě a dalšímu vzdělávání církve mají být taková shromáždění, jaká se obecně nazývají synody nebo koncily. [565]

565. *Skutky apoštolské 15:2,4,6.*

II. Jako vrchnost smí právoplatně svolat synodu služebníků a jiných způsobilých osob, aby se s nimi radila a přijímala od nich radu o věcech náboženství, [566] tak, je-li vrchnost otevřeným nepřítelem církve, mohou se služebníci Kristovi sami od sebe, na základě svého úřadu, nebo oni spolu s jinými způsobilými osobami z pověření svých církví scházet v takových shromážděních. [567]

566. *Izaiáš 49:23. 1. Timoteovi 2:1,2. 2. Paralipomenon 19:8-11. 2. Paralipomenon 29:1-36. 2. Paralipomenon 30:1-27. Matouš 2:4,5. Přísloví 11:14.* ***567.*** *Skutky apoštolské 15:2,4,22,23,25.*

III. Synodám a koncilům přísluší služebně rozhodovat spory o víru a případy svědomí; stanovovat pravidla a pokyny k lepšímu uspořádání veřejného uctívání Boha a správy Jeho církve; přijímat stížnosti v případech špatné správy a s autoritou o nich

rozhodovat. Tyto výnosy a rozhodnutí, jsou-li v souladu se Slovem Božím, mají být přijímány s úctou a podřízeností, nejen pro svůj soulad se Slovem, nýbrž také pro moc, kterou jsou vydány, jakožto ustanovení Boží, k tomu zřízené v Jeho Slovu. [568]

568. *Skutky apoštolské 15:15,19,24. Skutky apoštolské 15:27-31.*

IV. Všechny synody a koncily od dob apoštolů, ať obecné, nebo místní, se mohou mýlit a mnohé se mýlily. Proto se z nich nemá činit pravidlo víry nebo života, nýbrž mají být užívány jako pomoc v obojím. [569]

569. *Efezským 2:20. 1. Korintským 2:5. Skutky apoštolské 17:11. 2. Korintským 1:24.*

V. Synody a koncily mají projednávat a rozhodovat pouze věci církevní a nemají se vměšovat do občanských záležitostí, které se týkají státu, leda formou pokorné petice v mimořádných případech nebo formou rady k uspokojení svědomí, jsou-li o to požádány světskou vrchností. [570]

570. *Lukáš 12:13,14. Jan 18:36.*

32. O stavu lidí po smrti a o vzkříšení mrtvých

I. Těla lidí se po smrti navracejí v prach a vidí porušení; [571] avšak jejich duše (které neumírají ani nespí), majíce nesmrtelné bytí, se ihned navracejí k Bohu, který je dal. [572] Duše spravedlivých, učiněné tehdy dokonalými ve svatosti, jsou přijaty do nejvyšších nebes, kde hledí na tvář Boží ve světle a slávě a očekávají plné vykoupení svých těl. [573] Duše bezbožných jsou uvrženy do pekla, kde zůstávají v mukách a naprosté temnotě, zachovávány k soudu velikého dne. [574] Kromě těchto dvou míst pro duše oddělené od svých těl Písmo žádné jiné neuznává.

571. *1. Mojžíšova 3:19. Skutky apoštolské 13:36.* ***572.*** *Lukáš 23:43. Kazatel 12:7.* ***573.*** *Židům 12:23. 2. Korintským 5:1,6,8. Filipenským 1:23. Skutky*

apoštolské 3:21. Efezským 4:10. ***574.*** *Lukáš 16:23,24. Skutky apoštolské 1:25. 1. Petrova 3:19. Judova 1:6,7.*

II. V poslední den ti, kdo budou nalezeni živí, nezemřou, nýbrž budou proměněni; [575] a všichni mrtví budou vzkříšeni s týmiž těly, a ne s jinými, ačkoli s odlišnými vlastnostmi, a ta budou znovu navždy spojena s jejich dušemi. [576]

575. *1. Tessalonicenským 4:17. 1. Korintským 15:51,52.*
576. *Job 19:26,27. 1. Korintským 15:42-44.*

III. Těla nespravedlivých budou mocí Kristovou vzkříšena k potupě; těla spravedlivých budou Jeho Duchem vzkříšena ke cti a učiněna podobnými Jeho vlastnímu slavnému tělu. [577]

577. *Skutky apoštolské 24:15. Jan 5:28,29. 1. Korintským 15:43. Filipenským 3:21.*

33. O posledním soudu

I. Bůh ustanovil den, v němž bude soudit svět ve spravedlnosti skrze Ježíše Krista, [578] jemuž je od Otce dána všechna moc a soud. [579] V ten den budou souzeni nejen odpadlí andělé, [580] nýbrž rovněž všichni lidé, kteří žili na zemi, se postaví před soudnou stolici Kristovu, aby vydali počet ze svých myšlenek, slov a skutků a přijali podle toho, co činili skrze tělo, ať dobré, nebo zlé. [581]

578. *Skutky apoštolské 17:31.* ***579.*** *Jan 5:22,27.* ***580.*** *1. Korintským 6:3. 2. Petrova 2:4. Judova 1:6.* ***581.*** *2. Korintským 5:10. Kazatel 12:14. Římanům 2:16. Římanům 14:10,12. Matouš 12:36,37.*

II. Cílem, pro který Bůh ustanovil tento den, je zjevení slávy Jeho milosrdenství ve věčném spasení vyvolených a slávy Jeho spravedlnosti v zatracení zavržených, kteří jsou bezbožní a neposlušní. Tehdy totiž spravedliví vejdou do věčného života a přijmou onu plnost radosti a občerstvení, která přijde od tváři Páně; avšak bezbožní, kteří neznají Boha a neposlouchají evangelium Ježíše Krista, budou uvrženi do věčných muk a

potrestáni věčným zahynutím od tváři Páně a od slávy Jeho moci. [582]

582. *Matouš 25:31-46. Římanům 2:5,6. Římanům 9:22,23. Matouš 25:21. Skutky apoštolské 3:19. 2. Tessalonicenským 1:7,10.*

III. Jako Kristus chtěl, abychom byli jistě přesvědčeni, že bude den soudu, jak k odstrašení všech lidí od hříchu, tak k většímu potěšení zbožných v jejich protivenstvích, [583] tak chce, aby ten den zůstal lidem neznámý, aby setřásli veškerou tělesnou bezstarostnost a byli vždy bdělí, poněvadž nevědí, v kterou hodinu Pán přijde, a aby byli vždy připraveni říci: Přijď, Pane Ježíši, přijď brzy. Amen. [584]

583. *2. Petrova 3:11,14. 2. Korintským 5:10,11.* ***584.*** *Matouš 24:36,42,43,44. Marek 13:35,36,37. Lukáš 12:35-37. Zjevení Janovo 22:20.*

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/cs/correo